

แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย

พรพิมพ์ ตันตสุทธีกุล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยหัวข้อ “แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย” ในครั้งนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีในทุกขั้นตอนนั้น ผู้วิจัยจึงขอใช้พื้นที่กิตติกรรมประกาศนี้ในการกล่าวขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ด้วยความระลึกถึงพระคุณและความเมตตา

ขอขอบคุณคณาจารย์วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาและองค์ความรู้ทั้งหมดที่เป็นประโยชน์ที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยนี้จนลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณ อาจารย์บุริม โอทกานนท์ ซึ่งเป็นผู้สละเวลาและความรู้ เพื่อเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ ตลอดจนช่วยตรวจทาน และแก้ไขการศึกษาวิจัยฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งขอขอบคุณประธานกรรมการและคณะกรรมการสอบทุกท่าน ซึ่งให้คำแนะนำและแนวทางการแก้ไขการศึกษาวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์และครบถ้วน อีกทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงาน สาขาการตลาด วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล และกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้การสัมภาษณ์และข้อมูลอันเป็นส่วนสำคัญที่สุดในการศึกษาวิจัยฉบับนี้ทุกท่านที่เกี่ยวข้อง

และสุดท้ายขอขอบคุณครอบครัว ต้นตสุทธิกุล ที่เป็นแรงผลักดันและเป็นผู้สนับสนุนตลอดระยะเวลาในการเรียนระดับปริญญาโท และขอขอบคุณเพื่อนๆทุกท่านที่เป็นกำลังใจให้ตลอด และเพื่อนๆจากสาขาวิชาการตลาด รุ่น MK16C วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดลทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและเกื้อกูลกันจนสามารถสำเร็จในการเรียนระดับปริญญาโทไปได้ด้วยดี

พรพิมพ์ ต้นตสุทธิกุล

แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย

พรพิมพ์ ตันตสุทฤษฎ์กุล 5650437

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: บุริม โอทกานนท์, M.B.A., ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัลลภา ปิติสันต์, Ph.D., ศิริสุข รักถิ่น, Ph.D., กิตติชัย ราชมหา, M.Acc.

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย โดยการซื้อหวยใต้ดินนั้นยึดเลขที่อิงตามการออกรางวัลของสลากกินแบ่งรัฐบาล การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือผู้ซื้อหวยใต้ดินที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ซึ่งใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้อามาตีความและวิเคราะห์กลุ่มคำ โดยใช้โมเดล 5WIH ในการจำแนกกลุ่มคำเพื่ออธิบายในสิ่งที่ค้นพบ

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมของผู้ซื้อหวยใต้ดินนั้นอธิบายตามโมเดล 5WIH พบว่ามี การซื้อหวยใต้ดินจากเพื่อนที่ทำงานหรือคนรู้จัก โดยเลขที่นำไปซื้อนั้นมักมาจากความฝัน การซื้อหวยใต้ดินจะซื้อในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล (โดยทั่วไปคือวันที่ 1 และ 16 ของเดือน) โดยนิยมวิธีการซื้อผ่านทางไลน์ (Line) ซึ่งเป็นวิธีใหม่ที่สะดวกและรวดเร็วกว่าวิธีอื่นที่ผ่านมา สาเหตุที่เลือกเล่นหวยใต้ดินเนื่องจากซื้อง่ายและใช้เงินน้อย โดยคนกลุ่มนี้มักจะซื้อเลขท้าย 2 ตัวบนและ 3 ตัวบน เลขท้าย 2 ตัวล่างและ 3 ตัวล่าง มีค่าใช้จ่ายงวดละ 300-500 บาท และซื้ออย่างน้อยเดือนละครั้ง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินนั้นมาจากสาเหตุ 5 ประการ คือการชอบเสี่ยงโชค อยากได้เงินรางวัล เลือกซื้อหวยใต้ดินได้ตามราคาที่ต้องการ หวยใต้ดินซื้อง่าย และได้เงินรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและเลขท้าย 3 ตัวมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล และมีส่วนลดในการซื้อหวยใต้ดิน อีกทั้งคนที่ซื้อหวยใต้ดินยังมีความคาดหวังว่าจะถูกรางวัล

คำสำคัญ: หวยใต้ดิน /พฤติกรรม /การตัดสินใจ

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ข
บทคัดย่อ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามของการศึกษา	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา	4
บทที่ 2	6
ความหมายและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง	6
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
บทที่ 3	20
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา	20
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	21
ระยะเวลาในการทำวิจัย	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4	24
ผลการวิจัย	24
บทที่ 5	29
สรุปผลการวิจัย	29
ข้อเสนอแนะ	30
บรรณานุกรม	32
ภาคผนวก	33
ประวัติผู้วิจัย	43

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงแหล่งที่มาของเลขในการเสี่ยงโชค	3
2	แสดงพฤติกรรมกรซื้อหวยใต้ดิน	26
3	แสดงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดิน	27
4	แสดงสาเหตุในการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดิน (ต่อ)	28

สารบัญรูปรภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงลำดับชั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)	14
2	แสดงทฤษฎีการจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, s ERG Theory)	15
3	แสดงตัวแบบทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom	16
4	แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อห่วยใต้ดิน ในเขตกรุงเทพมหานคร	20

บทที่ 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หอยมีบทบาทต่อคนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากคนในสังคมไทยส่วนมากยังมีความเชื่อเรื่องของดวงชะตา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ โชคลาภและการเสี่ยงโชค การเล่นหวยถือเป็นการเสี่ยงโชคอย่างหนึ่งที่มีมาช้านานและเป็นสิ่งหนึ่งที่คนในสังคมไทยให้ความสนใจไม่ว่าจะเป็นยุคสมัยใดก็ตาม หวยจึงมีวิวัฒนาการในรูปแบบต่างๆเรื่อยมาจนกลายเป็นล็อตเตอรี่ในปัจจุบัน (กรวิกา คงเดชศักดิ์ดา, 2550) ปัจจุบันยังมีคนจำนวนไม่น้อยที่ยังคงมุ่งมั่นกับการเล่นหวยโดยเฉพาะอย่างยิ่งชนชั้นล่าง ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีรายได้้น้อย ที่ขาดโอกาสที่ดีในการดำรงชีวิต บุศรา สุภไส (2547) กล่าวว่า “การเล่นหวยเป็นเหมือนทางออกของการเพื่อฝันที่จะทำให้ความฝันของคนเหล่านี้มีความหวัง” หวยจึงนับว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่นักเสี่ยงโชคทั้งหลายชอบและให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ปัจจุบันนี้การเสี่ยงโชคดังกล่าวเริ่มกระจายเป็นวงกว้างมากขึ้นไปยังทุกชนชั้น ทุกพื้นที่ ทุกกลุ่มอาชีพไม่เพียงแต่ชนชั้นล่างเท่านั้น แม้แต่ชนชั้นที่มีการศึกษาก็ล้วนหันมาให้ความสำคัญกับการเล่นหวย โดยพบว่าหวยใต้ดินมีวงเงินสะพัดกว่า 5 แสนล้านบาทต่อปี และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี (กรุงเทพธุรกิจ, 2557)

หวยใต้ดินเป็นการพนันที่คนไทยนิยมเล่นกันมากกว่า 170 ปี การดำรงอยู่ของหวยใต้ดินพบว่า มีวิวัฒนาการและการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตัวตนควบคู่กับการเล่นหวยรัฐบาลมาเป็นเวลายาวนานนับร้อยปี แรกเริ่มที่ยังไม่มีการจัดตั้งโรงหวยของรัฐนั้นการเล่นหวยจะเล่นอยู่ในกลุ่มคนเชื้อสายจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ต่อมาเมื่อรัฐบาลประกาศจัดตั้งโรงหวยรัฐบาลขึ้นการเล่นหวยกับโรงหวยรัฐบาลจึงได้รับอนุญาตให้เล่นได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายทำให้ผู้คนหันมาเล่นหวยกันอย่างแพร่หลาย แต่เนื่องจากโรงหวยของรัฐบาลมีเพียง 2 โรงจึงไม่เพียงพอกับความต้องการเล่น โรงหวยเถื่อนจึงเกิดการลักลอบจัดตั้งขึ้นโดยไม่ได้รับสัมปทานจากรัฐขึ้น จนรัชกาลที่ 6 ประกาศยกเลิกโรงหวยเปลี่ยนเป็นการออกสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือลอตเตอรี่แต่ก็ยังคงพบว่ามีมีการลักลอบค้าและเล่นหวยเถื่อนอยู่เช่นเดิม หวยใต้ดินจึงเกิดขึ้น (ประยูทธ สิทธิพันธ์, 2524) หวยใต้ดินเป็นธุรกิจผิดกฎหมายที่มีมูลค่ามหาศาล และเกี่ยวพันกับคนจำนวนมาก นายสังสิต พิริยธรรมรงค์และคณะ (2545) พบว่า เมื่อปี 2544 มีผู้เล่นหวยใต้ดินทั่วประเทศ 23.7 ล้านคน คิดเป็น 51% ของประชากรที่มี

อายุมากกว่า 15ปีขึ้นไป และมีวงเงินที่เล่นหวยใต้ดินไม่ต่ำกว่า 542,000 ล้านบาท สูงกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลถึง 15.7 เท่า โดยวงเงินที่เล่นนี้ ประมาณ 30% หรือ 162,000 ล้านบาท เป็นกำไรของเจ้ามือ และยังพบว่า มูลค่าการเล่นในแต่ละปีสูงขึ้นเรื่อยๆ เห็นได้จากมูลค่าการเล่นในปี 2536-2538 เทียบกับปี 2544 พบว่า มีมูลค่าการเล่นเพิ่มขึ้นถึง 67%

ผลจากการที่ธุรกิจหวยใต้ดินก่อให้เกิดธุรกรรมทางการเงินนอกระบบจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมโดยรวม โดยเฉพาะปัญหาด้านกระจายรายได้ ที่กำไรส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่กับเจ้ามือหวยใต้ดิน ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น และข้าราชการที่รับส่วย รัฐบาลจึงมีนโยบายในการปราบปรามหวยใต้ดิน รวมทั้งแก้ปัญหาเงินนอกระบบ โดยทางสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้นำหวยบนดินออกขายตั้งแต่วันที่ 1 ต.ค.46 เป็นต้นมา โดยมีเป้าหมายของการดำเนินงานเพื่อให้เป็นทางเลือกของประชาชน โดยให้ผู้ซื้อได้รับการคุ้มครองสิทธิถูกต้องตามกฎหมาย รัฐสามารถกำกับควบคุมดูแลให้อยู่ในครรลองที่เหมาะสมได้ โดยไม่มุ่งแสวงหากำไรสูงสุด แต่มุ่งเน้นประโยชน์กลับคืนสู่สังคม โดยนำรายได้จากการจำหน่ายมาใช้เพื่อสนับสนุนการศึกษา ศาสนา และสาธารณประโยชน์ ถือว่าประสบความสำเร็จที่สามารถทำให้เป็นที่นิยมของประชาชนในฐานะทางเลือกใหม่ของสินค้าหวย เห็นได้จากยอดขายหวยบนดิน ปี 47 มีมูลค่าถึง 33,168 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 40,469 ล้านบาท ในปี 48 ขณะที่ยอดขายหวยใต้ดินได้ลดลงจากปี 44 ที่ 542,000 ล้านบาท เหลือประมาณกว่า 400,000 ล้านบาท นั้นหมายถึง ผู้เล่นหวยใต้ดินส่วนหนึ่งเลิกมาซื้อหวยบนดินและสลากกินแบ่งรัฐบาลมากขึ้น

หวยบนดิน(สลากกินแบ่งรัฐบาล) นั้นจะออกโดยสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ออกจำหน่ายเดือนละ 2 งวด คือ วันที่ 1 และ 16 ของทุกเดือน แต่ในปัจจุบันหวยใต้ดินมีคนหันมาให้ความสนใจเป็นจำนวนมากโดยเป็นทั้งกลุ่มบุคคลที่มีรายได้น้อยและผู้ที่มีรายมากและผู้มีการศึกษาก่อนข้างสูงก็เพราะการซื้อหวยใต้ดินเป็นการใช้ค่าใช้จ่ายในการซื้อไม่มากและมีโอกาสในการถูกรางวัลสูง หรือการได้รับผลตอบแทนจากการเสี่ยงโชคนั้นมีมากกว่าการซื้อหวยบนดิน การเล่นหวยใต้ดินจะอิงผลการออกรางวัลสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นหลัก โดยจะออกเป็นประจำทุกวันที่ 1 และ 16 ของทุก ๆ เดือน ผู้ซื้อหวยใต้ดินสามารถซื้อได้ขั้นต่ำตั้งแต่ 1 บาทเป็นต้นไปและเงินรางวัลที่ได้รับมีดังนี้ คือสำหรับเลข 2 ตัวบน และเลข 2 ตัวล่าง ผู้ซื้อจะได้รับรางวัล 60 – 70 บาทต่อการซื้อ 1 บาท เลข 3ตัวตรง ผู้ซื้อจะได้รับรางวัล 500 - 600 บาทต่อการซื้อ 1 บาท เลข 3 ตัวโตัด ผู้ซื้อจะได้รับรางวัล 90 – 100 บาทต่อการซื้อ 1 บาท และวิ่งบนวิ่งล่างผู้ซื้อจะได้รับรางวัล 3 – 4 บาทต่อการซื้อ 1 บาท (สังคีต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, 2544)

พฤติกรรมกรรมการซื้อหวยใต้ดินของนักเสี่ยงโชคขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง จากการสำรวจของนิด้าโพล (2555) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 59.73 เลี่ยงเสี่ยงโชคจากการซื้อสลากกิน

แบ่งรัฐบาล รองลงมาร้อยละ 26.32 ยังคงเลือกการเสี่ยงโชคกับหวยใต้ดิน แต่ในปัจจุบันค่าครองชีพสูงขึ้นส่งผลให้การเสี่ยงโชคของประชาชนลดลงร้อยละ 60.62 เพราะค่าใช้จ่ายเพิ่มสูงขึ้นและเป็นเรื่องสิ้นเปลืองมีเพียงร้อยละ 39.38 ที่มีการเสี่ยงโชคเพิ่มขึ้นเพราะอยากลองเสี่ยงโชคดูเผื่อจะได้รางวัล ส่วนแหล่งที่มาของเลขที่ซื้อนั้นมาจากหลากหลายแหล่ง โดยส่วนใหญ่เลขที่ได้มาจะได้มาจากความฝันมากถึงร้อยละ 46.34 รองลงมาคือญาติพี่น้อง ร้อยละ 34.48 ได้มาจากหนังสือพิมพ์ร้อยละ 8.64 สำนักใบหวยร้อยละ 3.66 และลำดับสุดท้ายคือวัด ร้อยละ 2.88

ตารางที่ 1.1 แหล่งที่มาของเลขในการเสี่ยงโชค

แหล่งที่มาของเลขในการเสี่ยงโชค	ร้อยละ
ความฝัน	46.34
ญาติพี่น้อง	38.48
หนังสือพิมพ์	8.64
สำนักใบหวย	3.66
วัด	2.88
รวม	100

ที่มา: นิศาโพล (2555)

สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ (2544) ยังได้ศึกษาถึงพฤติกรรมกาซื้อหวยใต้ดินของประชาชนซึ่งพบว่า กลุ่มลูกค้าหวยใต้ดินส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ตามลำดับ สำหรับหลักในการซื้อนั้นผู้ซื้อหวยใต้ดินจะตัดสินใจซื้อเลขจากการพบเห็นสิ่งแปลก ๆ หรือจากการได้ยินเรื่องราวแปลก ๆ เช่น วัมี 6 ขา จิ้งจกมี 2 หาง หมูมี 2 หู หรือมาจากการฝันแล้วนำมาตีเป็นเลข เป็นต้น (สังคิต พิริยะรังสรรค์ และคณะ, 2544)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามูลค่าการเล่นหวยมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีและมูลค่ารวมในตลาดนั้นมีมหาศาล เหตุนี้ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่าควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยของผู้บริโภค

1.2 คำถามของการศึกษา

ผู้ซื้อหวยมีพฤติกรรมอย่างไร และปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดิน

1.3 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย
2. เพื่อค้นหาแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมของผู้ซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 ประเด็นที่ศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย

1.5.2 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้จะทำการสัมภาษณ์ผู้ซื้อหวยใต้ดินจำนวน 15 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.5.3 พื้นที่

งานวิจัยฉบับนี้ทำการศึกษากับผู้ซื้อหวยใต้ดินที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

1.5.4 ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยรวม 6 สัปดาห์ ตั้งแต่ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม – 18 กุมภาพันธ์ 2558

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

หอยใต้ดิน หมายถึง กิจกรรมการพนันเสี่ยงโชคชนิดหนึ่งที่ผู้เล่นจะทำการพนันกับเจ้ามือ โดยจะยึดถือผลการออกสลากกินแบ่งรัฐบาล และ/หรือผลการประกาศสลากออมสินเป็นตัววัดผลของหอยใต้ดิน แตกต่างกับสลากกินแบ่งรัฐบาลตรงที่ไม่มีการกำหนดเงินขั้นต่ำในการเล่น

2 ตัวบน หมายถึง การที่ผู้เล่นหอยใต้ดินแทงเลขท้าย 2 ตัวของสลากกินแบ่งรางวัลที่ 1 แบบตรงเลขตรงหลัก โดยกองสลากจะจ่ายเงินรางวัล 1 บาท: 65 บาท โอกาสที่จะถูก 1 ใน 100

2 ตัวล่าง หมายถึง การที่ผู้เล่นหอยใต้ดินแทงเลขท้าย 2 ตัว แบบตรงเลขตรงหลัก โดยกองสลากจะจ่ายเงินรางวัล 1 บาท: 65 บาท โอกาสที่จะถูก 1 ใน 100

3 ตัวตรง หมายถึง การที่ผู้เล่นหอยใต้ดินแทงเลขท้าย 3 ตัวแบบตรงเลขตรงหลักจากรางวัลที่ 1 เช่น เงินรางวัล 500 เท่าของมูลค่าที่แทง โอกาสที่จะถูกเท่ากับ 1 ใน 1,000 อัตรากำไรของเจ้ามือร้อยละ 50

โติดหรือคูณ หมายถึง การที่เจ้ามือเสนอรางวัลเพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้เล่นหอยใต้ดินแทงเลข 3 ตัว โดยสามารถกลับเลขที่ซื้อและรางวัลที่ออกได้ โดยไม่ต้องเรียงลำดับเลขที่ออก เช่นเลขท้าย 3 ตัวรางวัลที่ 1 ออก 478 เลขที่แทงถูกได้รางวัลอาจเป็น 478 487 748 784 847 874 โดยเงินรางวัลเป็น 100 เท่าของมูลค่าที่แทง โอกาสจะถูกรางวัล 6 ใน 1,000 หรือ 1 ใน 166 เจ้ามือได้กำไรประมาณร้อยละ 40

วิ่งบน หมายถึง การที่ผู้เล่นหอยใต้ดินแทงเลขเพียง 1 ตัวจากเลขท้าย 3 ตัวของสลากกินแบ่งที่มีการออก 4 ครั้ง โดยเงินรางวัลเป็น 100 – 125 เท่าของมูลค่าที่แทง โอกาสที่จะถูกรางวัลเท่ากับ 3 ใน 10 หรือ 1 ใน 3.33 อัตรากำไรของเจ้ามือร้อยละ 30

วิ่งล่าง หมายถึง การที่ผู้เล่นหอยใต้ดินแทงเลขเพียง 1 ตัวจากเลขท้าย 2 ตัวล่างของสลากกินแบ่งรัฐบาลตัวไหนก็ได้ โดยกองสลากจะจ่ายเงินรางวัล 1 บาท: 4 บาท โอกาสที่จะถูก 2 ใน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมายในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางสำหรับการศึกษาดังนี้

1. ความหมายและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง
  - 1.1 พฤติกรรม
  - 1.2 พฤติกรรมของผู้บริโภค
  - 1.3 แรงจูงใจ
  - 1.4 ความเสี่ยง
  - 1.5 ความเชื่อ
2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ
  - 2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ
  - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

2.1. ความหมายและคำสำคัญที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ความหมายของพฤติกรรม (Behavior)

พฤติกรรมหมายถึงการกระทำต่างๆ ที่สิ่งมีชีวิตแสดงออกทั้งทางด้านการกระทำ ความคิด ความรู้สึก โดยรวมถึงการกระทำที่สังเกตได้และไม่ได้ ซึ่งประเด็นทั้งหมดสามารถอธิบายได้ดังนี้¹⁾ พฤติกรรมภายนอก คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นสามารถสังเกตได้ ซึ่งอาจแสดงออกมาในรูปแบบของวจนภาษาและอวจนภาษาโดยเราสังเกตได้และมองเห็นด้วยตาเปล่า เช่น การพูด การนั่ง

การยื่น เป็นต้น2) พฤติกรรมภายใน คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายใน บุคคลอื่น ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น ความคิด ความรู้สึก เป็นต้น ชูชัย สมितिไกร, 2553 และชิษณุพงศ์ โคตรบัณฑิต, 2552)

การแสดงออกของพฤติกรรมมนุษย์เป็นผลมาจากองค์ประกอบสองประการคือ องค์ประกอบด้านตัวบุคคลกับองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในด้านตัวบุคคลนั้นจะพิจารณาในแง่ สรีระที่ประกอบด้วยกรรมพันธุ์และประสาทอวัยวะเกี่ยวกับความรู้สึกตลอดจนอวัยวะกล้ามเนื้อ ต่างๆที่แสดงออกถึงสรีระภาพในแง่สภาพจิตใจมนุษย์ที่ประกอบด้วยการเรียนรู้การรับรู้การจูงใจ และบุคลิกภาพส่วนองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมนั้นจะพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ อันได้แก่บรรยากาศภูมิประเทศทรัพยากรตลอดจนนิเวศวิทยาและสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สังคมอันได้แก่เรื่องราววัฒนธรรมสังคมแต่ละสังคมเรื่องราวของกลุ่มที่เป็นอยู่ในแต่ละสังคม ตลอดจนถึงสถาบันองค์กรและเรื่องราวของสังคมนั้นๆ (วิมลสิทธิ์ทรยางกุล, 2535)

บุญแก้ว วัชรเสถียร (2543) ได้ทำการแบ่งประเภทของพฤติกรรมโดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท

1. พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิด (innate behavior) พฤติกรรมที่มีมาแต่กำเนิดเป็น พฤติกรรมที่แสดงออกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าชนิดใดชนิดหนึ่งถือเป็นพฤติกรรมที่ได้มาจาก พันธุกรรม เนื่องจากสามารถแสดงออกได้โดยไม่ต้องเรียนรู้มาก่อนเป็นพฤติกรรมที่มีแบบแผน เดียวกัน (stereotyped) ไม่ค่อยมีการปรับเปลี่ยนโดยการเรียนรู้และมีลักษณะเฉพาะของแต่ละสปีชีส (species -specific)

2. พฤติกรรมการเรียนรู้ (learning behavior) เป็นพฤติกรรมที่สามารถปรับเปลี่ยนได้อัน เป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์ ไม่ใช่เกิดจากการที่มีอายุมากขึ้น (maturation) พฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากทั้งยีนและสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรมโดยทั่วไปของมนุษย์จะตั้งอยู่บนสมมุติฐาน 3 ประการ(วิมลสิทธิ์ทรยางกุล, 2535)

1. สาเหตุ (causality) กล่าวคือพฤติกรรมของมนุษย์ต้องมีสาเหตุทำให้เกิดขึ้น(behavior is caused) ซึ่งอาจจะเกิดจากสาเหตุของสิ่งแวดล้อม (environment) หรือกรรมพันธุ์(heredity) หรือที่ เรียกว่าอิทธิพลภายนอกและอิทธิพลภายในร่างกาย

2. สิ่งเร้า (drive impulse) กล่าวคือการที่มนุษย์มีพฤติกรรมมุ่งในทางใดทางหนึ่งอัน เนื่องมาจากมีสิ่งมาเร้าหรือพฤติกรรมนั้นถูกเร้าให้เกิดขึ้นเช่นแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการ หรือความจำเป็นของร่างกาย

3. การสู่เป้าหมาย (goal directedness) กล่าวคือพฤติกรรมของมนุษย์ไม่เพียงแต่มีสาเหตุและสิ่งเร้าทำให้เกิดเท่านั้นแต่ยังถูกนำไปสู่เป้าหมาย (behavior is goal directed) ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อบรรเทาสิ่งเร้าในที่สุดจะลดความตึงเครียดและลดความต้องการต่างๆ

2.1.2 ความหมายของพฤติกรรมผู้บริโภค(Consumer Behavior)

คำรังสรรค์ ชัยสนธิ (2538) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) หมายถึงการแสดงออกของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการใช้สินค้าและบริการทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกระบวนการในการตัดสินใจที่มีผลต่อการแสดงออกการจัดหาให้ได้มาซึ่งการใช้สินค้าและบริการนั้น รวมหมายถึงกระบวนการตัดสินใจซึ่งมีอยู่ก่อนแล้ว ที่มีส่วนในการกำหนดให้มีการกระทำดังกล่าวด้วย (ธงชัย ตันติวงษ์, 2524) โดยคาดว่าสินค้าและบริการนั้นจะตอบสนองความต้องการของเขา(ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2546)

อาร์โลด์ เจ เลเวทท์ (Harold J. Lawit, อ้างถึงในคำรังสรรค์ ชัยสนธิ, 2536) ได้กล่าวว่า ก่อนที่มนุษย์จะแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาจะมีมูลเหตุที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมเสมอ ซึ่งมูลเหตุดังกล่าว จะเป็นตัวกระตุ้นเร้าจิตใจ ทำให้เกิดความต้องการและจากความต้องการจะทำให้เกิดแรงจูงใจแสดงพฤติกรรมในที่สุด ซึ่งมีลักษณะเป็นขั้นตอนหรือเป็นกระบวนการเรียกว่า “กระบวนการของพฤติกรรม” (process of behavior) กระบวนการของพฤติกรรมของมนุษย์ยังมีลักษณะคล้ายกัน 2 ประการ ดังนี้

1. พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีสาเหตุทำให้เกิด (Behavior is caused) ซึ่งหมายความว่า การที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกมาจะต้องมีสาเหตุทำให้เกิดและเป็นสิ่งซึ่งเป็นสาเหตุก็คือ ความเปลี่ยนแปลงในตัวคนนั่นเอง

2. พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีสิ่งจูงใจหรือแรงกระตุ้น (behavior is motivated) นั่นคือ เมื่อคนมีความต้องการเกิดขึ้นแล้ว คนก็ปรารถนาที่จะบรรลุถึงความต้องการนั้นจนกลายเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงจูงใจให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นนั้น

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์(2554) ได้อธิบายถึงรูปแบบของพฤติกรรมผู้บริโภคไว้ว่าไม่ว่าผู้บริโภคจะอยู่ในตลาดผู้บริโภคหรือตลาดอุตสาหกรรมก่อนที่ผู้บริโภคจะทำการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์นั้นจะมีปัจจัยและขั้นตอนที่ใช้พิจารณาอย่างเป็นลำดับและมีความซับซ้อนแตกต่างกันตามเงื่อนไขของผู้บริโภคและจุดมุ่งหมายในการซื้อ โดยรูปแบบของพฤติกรรมผู้บริโภคพื้นฐานมีส่วนประกอบ 3 ส่วน

1. สิ่งเร้า (stimulus) คือ วัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ต่าง ๆ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลอื่น ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของบุคคลที่จะทำหน้าที่กระตุ้นให้บุคคลรับรู้

เรียนรู้หรือแสดงออกซึ่งพฤติกรรมตอบสนองภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในแง่พฤติกรรม ผู้บริโภคจะแบ่งสิ่งเร้าที่มีผลต่อผู้บริโภคเป็น 2 ประเภท

1.1 สิ่งเร้าภายใน (internal stimulus) คือ สิ่งเร้าที่เกิดจากความต้องการทางกายภาพ เช่น ความหิว ระบายน้ำ ความต้องการทางเพศ ความกลัว ความรัก เป็นต้น สิ่งเร้าภายในนี้จะเป็นปัจจัยที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ภายในสภาวะแวดล้อมหนึ่งๆ จากการศึกษาพบว่ายิ่งผู้บริโภคได้เรียนรู้มากขึ้นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจะมีอิทธิพลลดลง ทั้งนี้เพราะกรอบและเงื่อนไขทางสังคมมักจะเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตการแสดงพฤติกรรมการตอบสนองมากขึ้น

1.2 สิ่งเร้าภายนอก (external stimulus) คือ สิ่งเร้าที่เกิดจากสภาวะแวดล้อมที่มีผลกระตุ้นต่อประสาทสัมผัสทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ หู ตา คอ จมูก และการสัมผัส ซึ่งสิ่งเร้าภายนอกนี้มักเกิดจากการดำเนินกลยุทธ์การตลาดด้านส่วนประสมการตลาดของกิจการในด้านผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด รวมทั้งอาจเกิดจากสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจ กฎหมายเทคโนโลยี สภาวะการแข่งขันที่จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้บริโภคตามสภาวะแวดล้อมนั้น

2. สภาวะจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภค “กล่องดำ” (black box) โดยปกติแล้วผู้บริหารการตลาดและนักการตลาดมักไม่เข้าใจในจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคแต่ละคนว่าผู้บริโภคต้องการผลิตภัณฑ์อะไร อย่างไร ทำให้มีการเปรียบเทียบสภาวะจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคว่าเป็นกล่องดำ ซึ่งเปรียบเทียบจิตใจผู้บริโภคเป็นกล่องซึ่งยากที่จะเข้าใจอย่างแน่ชัด คือ มีสีดำ อย่างไรก็ตาม นักการตลาดจะต้องพยายามเข้าใจหรือเปิดกล่องดำนี้ ดังนั้นนักการตลาดจึงต้องคาดการณ์ว่ากล่องดำนั้นบรรจุอะไรไว้บ้างเพื่อที่จะเสนอผลิตภัณฑ์ที่จะสนองความต้องการตามสภาวะจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคได้อย่างแท้จริง

3. พฤติกรรมการตอบสนอง เป็นการแสดงออกของผู้บริโภคเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าและสภาวะจิตใจและความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคเพื่อตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์โดยพิจารณาประเภทผลิตภัณฑ์ จำนวนหรือปริมาณ เลือกตราสินค้า พิจารณาด้านราคา ด้านการเลือกร้านค้า ตลอดจนพิจารณาเกี่ยวกับความถี่และวิธีการซื้อด้วย ดังนั้นหากผู้บริโภคมาถึงขั้นตอนนี้ นักการตลาดจึงมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับปัจจัยที่ต้องพิจารณาดังข้างต้น เพื่อให้ผู้บริโภคบรรลุกระบวนการตัดสินใจซื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด

2.1.3 ความหมายของแรงจูงใจ

แรงจูงใจคือภาวะหรือองค์ประกอบที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อไปสู่จุดหมายที่ตนเองต้องการหรือผู้ทำการชักจูงกำหนด (ราตรีพัฒนรังสรรค์, 2544 และ สุรางค์ไคว้ตระกูล, 2544) โดยเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความต้องการ(needs), ความอยาก (wants), ความสนใจ (interests) และความปรารถนา (desire) เพื่อให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย (Weiten, 1997)

แรงจูงใจมีที่มาจากหลายสาเหตุด้วยกันเช่น อาจจะเนื่องมาจากความต้องการหรือแรงขับหรือสิ่งเร้า หรืออาจเนื่องมาจากการคาดหวังหรือจากการเก็บกด จะเห็นได้ว่าการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่มีกฎเกณฑ์แน่นอนเนื่องจากพฤติกรรมมนุษย์มีความซับซ้อน แรงจูงใจอย่างเดียวกันอาจทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน แรงจูงใจต่างกันอาจเกิดพฤติกรรมที่เหมือนกันก็ได้(สมยศนาวิการ, 2543)

1.ความต้องการ (Need)เป็นสภาพที่บุคคลขาดสมดุลทำให้เกิดแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อสร้างสมดุลให้ตัวเอง เช่น เมื่อรู้สึกหิวหรือเหนื่อยก็จะนอนหรือนั่งพัก ความต้องการมีอิทธิพลมากต่อพฤติกรรมเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ นักจิตวิทยาแต่ละท่านอธิบายเรื่องความต้องการในรูปแบบต่างๆกันซึ่งสามารถแบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ได้เป็น 2 ประเภททำให้เกิดแรงจูงใจ

1.1 แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Physical Motivation)เป็นความต้องการเกี่ยวกับอาหาร น้ำ การพักผ่อน การได้รับความคุ้มครอง ความปลอดภัย การได้รับความเพลิดเพลิน การลดความเครียด แรงจูงใจนี้จะมีสูงมากในวัยเด็กตอนต้นและวัยผู้ใหญ่ตอนปลายเนื่องจากเกิดความเสื่อมของร่างกาย

1.2แรงจูงใจทางด้านสังคม (Social motivation)แรงจูงใจด้านนี้ สลับซับซ้อนมากเป็นความต้องการที่มีผลมาจากด้านชีววิทยาของมนุษย์ในความต้องการอยู่ร่วมกันกับครอบครัว เพื่อนฝูงในโรงเรียน เพื่อนร่วมงาน เป็นความต้องการส่วนบุคคลที่ได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมซึ่งในบางวัฒนธรรมหรือบางสังคมจะมีอิทธิพลที่เข้มแข็งและเหนียวแน่นมาก

2. แรงขับ (Drives) เป็นแรงผลักดันที่เกิดจากความต้องการทางกายและสิ่งเร้าจากภายในตัวบุคคล ความต้องการและแรงขับมักเกิดควบคู่กัน เมื่อเกิดความต้องการแล้วความต้องการนั้นไปผลักดันให้เกิดพฤติกรรมที่เรียกว่าเป็นแรงขับ เช่น ในการประชุมหนึ่งผู้เข้าร่วมทั้งหิว ทั้งเหนื่อย แทนที่การประชุมจะราบรื่นก็อาจจะเกิดการขัดแย้งหรือเพราะว่าทุกคนหิวก็รีบสรุปการประชุมซึ่งอาจจะทำให้ขาดการไตร่ตรองที่ดีก็ได้

2.1สิ่งล่อใจ (Incentives)เป็นสิ่งที่ชักนำบุคคลให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ถือเป็นแรงจูงใจภายนอก เช่น ต้องการให้พนักงานมาทำงานสม่ำเสมอ

ใช้วิธียกย่องพนักงานที่ไม่ขาดงาน โดยจัดสรรรางวัลในการคัดเลือกพนักงานที่ไม่ขาดงานหรือมอบโล่ให้แก่ฝ่ายที่ทำงานดีประจำปี สิ่งล่อใจอาจเป็นวัตถุ เป็นสัญลักษณ์ หรือคำพูดที่ทำให้บุคคลพึงพอใจ

2.2 การตื่นตัว (Arousal) เป็นภาวะที่บุคคลพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมสมองพร้อมที่จะคิด กล้ามเนื้อพร้อมจะเคลื่อนไหว เช่น นักกีฬาที่อุ่นเครื่องเสร็จพร้อมที่จะแข่งขันหรือเล่นกีฬา หรือองค์กรที่มีบุคลากรที่มีความตื่นตัวก็ย่อมส่งผลให้ทำงานดี เป็นต้น

เวเทิน (Weiten, 1997) กล่าวว่าทฤษฎีส่วนใหญ่ได้แบ่งแรงจูงใจของมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.แรงจูงใจทางด้านร่างกาย (Biological Motives) เกิดจากความต้องการทางร่างกายเช่น ความหิวความต้องการทางเพศความต้องการอุณหภูมิที่เหมาะสมความต้องการขับถ่ายความต้องการนอนหลับและพักผ่อนความต้องการแสดงออกความก้าวร้าว เป็นต้น

2.แรงจูงใจทางสังคม (Social Motives) เกิดจากประสบการณ์ทางสังคม เช่น ความต้องการความสำเร็จความต้องการความสัมพันธ์ความต้องการอิสรภาพความต้องการการดูแลปกป้องความต้องการมีอำนาจความต้องการเป็นที่สนใจของผู้อื่นความต้องการความมีระเบียบเรียบร้อยความต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน

1.4 ความหมายของความเสี่ยง

ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์การกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบต่อ หรือสร้างความเสียหายหรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ทั้งในระดับองค์กร หน่วยงานและบุคคลได้ (ส่วนงานบริหารความเสี่ยง สำนักแผนยุทธศาสตร์, 2553)

ประเภทของความเสี่ยง

ประเภทของความเสี่ยงแบ่งได้ออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ (เพชร ชุมทรัพย์, 2549)

1. ความเสี่ยงทางธุรกิจ คือ ความเสี่ยงเนื่องจากความสามารถในการทำกำไรของธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากการแข่งขัน การเปลี่ยนแปลงในรสนิยมของผู้บริโภค การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถควบคุมได้ ความผิดพลาดของผู้บริหารและบทบาทของรัฐ

2. ความเสี่ยงทางตลาด คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงราคาหุ้นในตลาด ทำให้เกิดการสูญเสียในการลงทุน

3. ความเสี่ยงในอัตราดอกเบี้ย คือ ความเสี่ยงเนื่องจากการที่อัตราดอกเบี้ยทั่วไปเปลี่ยนแปลงส่งผลให้ผลตอบแทนมีการเปลี่ยนแปลงไป

4. ความเสี่ยงในอำนาจซื้อ คือ การที่งบประมาณในการซื้อคงเดิม แต่สามารถซื้อสินค้าได้ในปริมาณลดลง ซึ่งสาเหตุหลักในความเสี่ยงอำนาจซื้อ คือ ภาวะเงินเฟ้อ

1.5 ความหมายของความคาดหวัง

ชัยฉุกร พรภาณวิษญ์ (2540) อธิบายว่า ความคาดหวังหมายถึง ความรู้สึก ความคิดเห็น การรับรู้ การตีความ การคาดการณ์ต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่ยังไม่เกิดขึ้นของบุคคลที่คาดหวังหรือการคาดหวังกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ตนเอง โดยความคาดหวังหรือความต้องการให้บุคคลนั้นประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ตนต้องการหรือคาดหวังเอาไว้ นอกจากนี้ สุรางค์จันทร์เอม (2524) ได้กล่าวว่าความคาดหวังคือ อันดับของจุดหมายที่ตั้งไว้เป็นความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ ชีวิตของคนเราทุกคนย่อมขึ้นอยู่กับความคาดหวังด้วยกันทั้งสิ้น พฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกในปัจจุบันเราย่อมคาดหวังผลในอนาคตเพราะฉะนั้นความคาดหวังจึงเป็นผลมาจากประสบการณ์ในอดีตของบุคคล

นอกจากนี้ Rotter (อ้างถึงใน สุริย์กาญจนวงศ์, 2549) ได้แบ่งประเภทของความคาดหวังไว้ว่าเป็น 2 ประการ คือ 1) ความคาดหวังเฉพาะ (Specific Expectancies) สะท้อนให้เห็นประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งในอดีต 2) ความคาดหวังทั่วไป (Generalized Expectancies) ซึ่งเป็นผลรวมของประสบการณ์ในสถานการณ์ต่างๆ ที่คล้ายคลึงกัน หรือมีความเกี่ยวข้องกัน ในขณะที่สันติชัย คำสมาน (อ้างถึงใน สุภักัญญาณีสุขสำราญ, 2544) ได้อธิบายความคาดหวังในลักษณะของการเป็นทฤษฎีช่วยตัดสินใจในการกระทำว่ามีข้อพิจารณาเกี่ยวกับความคาดหวัง 2 ประการ คือ พิจารณาเป้าหมายที่จะไปสู่สิ่งที่คาดหวังมีคุณค่ามากน้อยเพียงไร (Valance) และพิจารณาว่าสิ่งที่กระทำสามารถคาดหวังให้ไปถึงจุดหมายได้เพียงไร (Expectancy) โดยทั้ง 2 ประการนี้มีความสัมพันธ์กัน และความคาดหวังในการทำงานสู่เป้าหมายนี้ได้ มีแนวคิดสำคัญตามทฤษฎีการตั้งเป้าหมาย (Goal – Setting Theory) เสนอโดย Edwin Locke ที่เห็นว่าจิตใจของมนุษย์เรานั้น โดยธรรมชาติจะถูกกระตุ้นโดยเป้าหมาย (Goal) ให้ต้องแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายและความตั้งใจของตนเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายเมื่อศึกษารายละเอียดด้านองค์ประกอบความคาดหวังแล้ว ส่วนแนลเลอร์และลอร์ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความคาดหวังไว้ 3 ประการคือ

1. การคาดหวังเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นบุคคลจะมีพฤติกรรมอย่างไรจะขึ้นอยู่กับในใจเขามีการคาดหวังอย่างไรเกี่ยวกับผลที่ติดตามมา เช่น คนที่คาดหวังว่าถ้าเขามีการผลิตเพิ่มขึ้นเขาจะได้รับการยกย่อง เขาก็จะตัดสินใจทำงานหนักขึ้น แต่ถ้าเขาคาดหวังว่าแม้มีการผลิตเพิ่มขึ้น เขาก็จะไม่ได้ประโยชน์อะไรเพิ่มขึ้นเลยเขาก็จะไม่ทุ่มเทให้กับงานเป็นพิเศษแต่อย่างใด

2. ความพอใจหรือคุณค่าของผลที่เกิดขึ้นผลที่เขาคาดหวังว่าจะเกิดขึ้นนั้นได้ก่อให้เกิดความพอใจหรือมีคุณค่าแก่เขาเพียงใด เช่น คนที่คาดหวังว่าถ้าเขาทำงานหนักขึ้นเขาจะได้ค่าจ้างเพิ่มขึ้น ซึ่งจะสร้างความพอใจแก่เขามากแต่ถ้าการทำงานหนักขึ้นทำให้เขาได้ค่ายกย่องชมเชยซึ่งไม่ใช้เงินก็จะทำให้เขามีความพอใจน้อย

3. ความคาดหวังเกี่ยวกับกำลังความพยายามกับผลการปฏิบัติงาน ความคาดหวังของบุคคลเกี่ยวกับความยุ่งยากในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบุคคลนั้นว่าจะปฏิบัติงานดังกล่าวหรือไม่

2.2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ทฤษฎีแรงจูงใจ

2.2.1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human & Motivation)

มาสโลว์ได้ตั้งทฤษฎีเกี่ยวกับ แรงจูงใจ (Maslow's General Theory of Human & Motivation) โดยมาสโลว์ ได้อธิบายถึงความต้องการของมนุษย์ ซึ่งมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปหาสูง (Hierarchy & Needs) และเป็นทฤษฎีที่ยอมรับกันแพร่หลายสมมติฐานดังกล่าวมีความเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ดังนี้ (Abraham H. Maslow, 1954: 80 - 106)

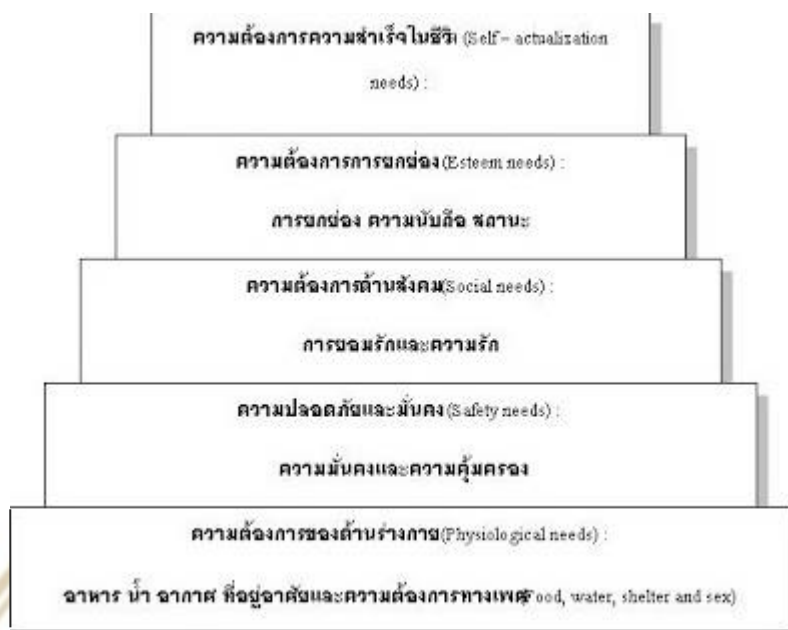
1. มนุษย์มีความต้องการ ความต้องการมีอยู่เสมอ และไม่มีที่สิ้นสุด แต่สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการนั้นขึ้นอยู่กับว่า เขามีสิ่งนั้นอยู่แล้วยังขนาดที่ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอื่นจะเข้ามาแทนที่ กระบวนการนี้ไม่มีที่สิ้นสุดและจะเริ่มตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย

2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจของพฤติกรรมอีกต่อไป ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนองเท่านั้นที่เป็นแรงจูงใจของพฤติกรรม

3. ความต้องการของมนุษย์มีลำดับขั้นความสำคัญ กล่าวคือ เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะมีอาการเรียกร้องให้มีการตอบสนองทันที

4. ตามทฤษฎีของมาสโลว์ได้แบ่งลำดับขั้นของความต้องการ (Hierarchy of Needs) ไว้ 5 ขั้นจากต่ำไปสูง ดังนี้

ลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)

ภาพที่ 1 แสดงลำดับขั้นความต้องการตามทฤษฎีมาสโลว์ (Maslow's hierarchy of human needs)

1. ความต้องการของร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการการยกย่อง และความต้องการทางเพศ ฯลฯ เป็นต้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) เป็นความต้องการที่เหนือกว่าความต้องการอยู่รอด ซึ่งมนุษย์ต้องการเพิ่มความต้องการในระดับที่สูงขึ้น เช่น ต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการได้รับการปกป้องคุ้มครอง ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆ เป็นต้น

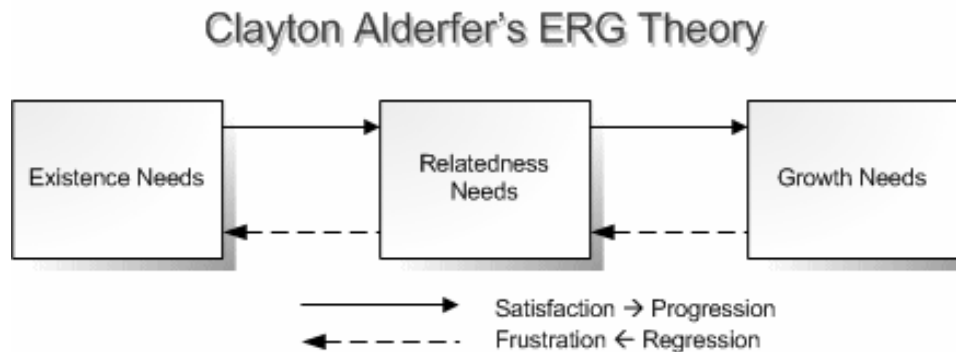
3. ความต้องการด้านสังคม (Social needs) หรือความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and belongingness needs) ความต้องการทั้งในแง่ของการให้และการได้รับซึ่งความรัก ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ความต้องการให้ได้รับการยอมรับ เป็นต้น

4. ความต้องการการยกย่อง (Esteem needs) ซึ่งเป็นความต้องการการยกย่องส่วนตัว (Self-esteem) ความนับถือ (Recognition) และสถานะ (Status) จกสังคม ตลอดจนเป็นความพยายามที่จะให้มีความสัมพันธ์ระดับสูงกับบุคคลอื่น เช่น ความต้องการให้ได้รับการเคารพนับถือ ความสำเร็จ ความรู้ สักดิ์ศรี ความสามารถ สถานะที่ดีในสังคมและมีชื่อเสียงในสังคม

5. ความต้องการประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต (Self-actualization needs) เป็นความต้องการสูงสุดแต่ละบุคคล ซึ่งถ้าบุคคลใดบรรลุความต้องการในขั้นนี้ได้ จะได้รับการยกย่องว่าเป็น

บุคคลพิเศษ เช่น ความต้องการที่เกิดจากความสามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้สำเร็จ นักร้องหรือนักแสดงที่มีชื่อเสียง เป็นต้น

2.2.1.2 ทฤษฎีการจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, s ERG Theory)

ภาพที่ 2 แสดงทฤษฎีการจูงใจของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, s ERG Theory)

เคลย์ตัน แอลเดอร์เฟอร์ (Clayton Alderfer) แห่งมหาวิทยาลัยเยล ได้พัฒนาโดยพื้นฐานความรู้จากทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีการจูงใจ ERG ของ Alderfer ได้พัฒนาโดยพื้นฐานความรู้จากทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์โดยตรง จากการวิจัยของแอลเดอร์เฟอร์ เห็นว่าความต้องการของมนุษย์น่าจะแยกแยะเป็น 3 ประเภท ซึ่งประกอบด้วย E (Existence) คือความต้องการอยู่รอด R (Relatedness) คือ ความต้องการมีความสัมพันธ์ทางสังคม และ G (Growth) คือ ความต้องการก้าวหน้าและเติบโต ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความต้องการอยู่รอด (Existence Needs) จะเกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านร่างกายความปลอดภัย และปรารถนาอยากมีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับในองค์กรนั้น การต้องการค่าจ้าง สวัสดิการและผลประโยชน์ตอบแทน ตลอดจนสภาพแวดล้อมการทำงาน เงื่อนไขการทำงานที่ดีและสัญญาการว่าจ้าง เหล่านี้คือสิ่งจูงใจทั้งสิ้น

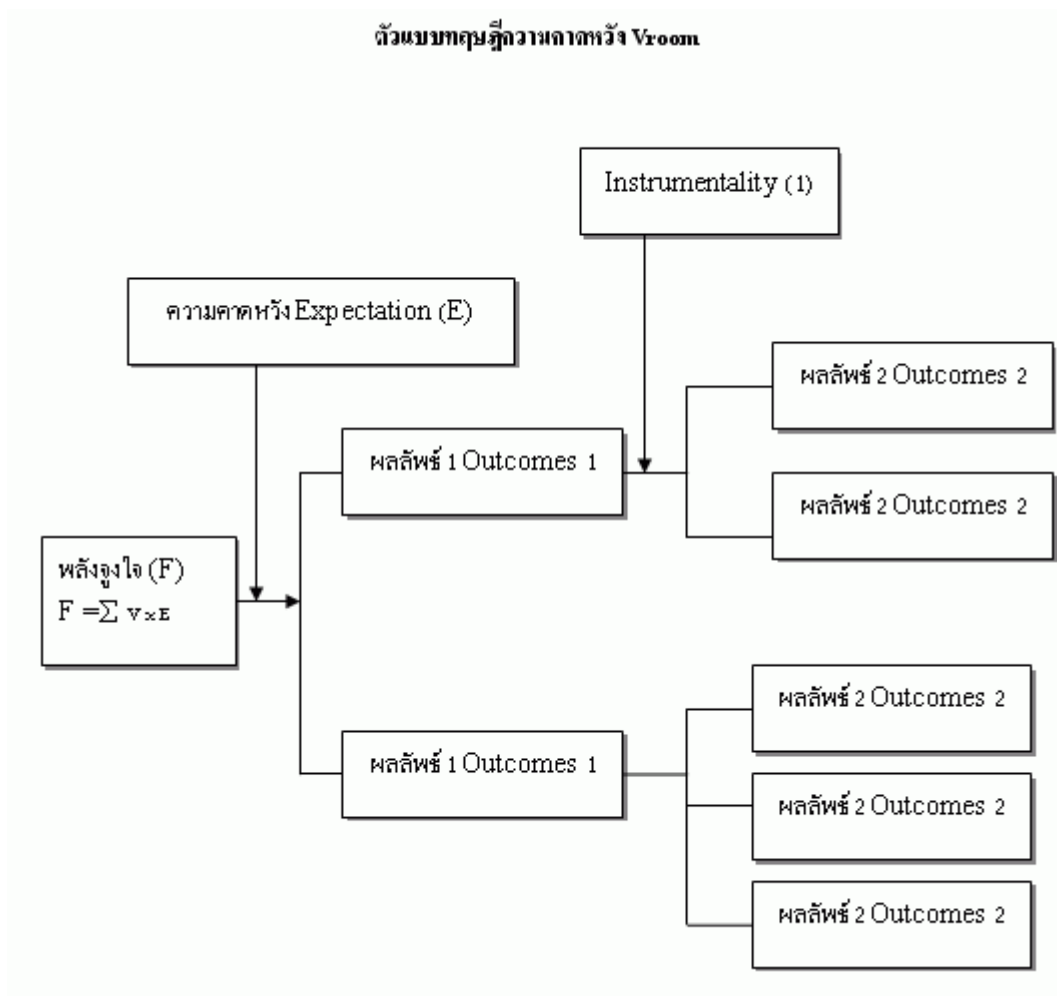
2. ความสัมพันธ์ทางสังคม (Relatedness Needs) ประกอบด้วยความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ต่อกันระหว่างบุคคลในองค์กร สำหรับในองค์กรนั้น ความต้องการของคนที่ต้องการจะเป็นผู้นำ หรือมีพื้นฐานเป็นหัวหน้า ความต้องการเป็นผู้ตามและความต้องการอยากมีสายสัมพันธ์ทางมิตรภาพกับผู้อื่นก็จัดเป็นความต้องการประเภทนี้ด้วย

3. ความต้องการก้าวหน้าและเติบโต (Growth Needs) เป็นความต้องการภายในเพื่อการพัฒนาส่วนบุคคล เกี่ยวกับเรื่องราวของการพัฒนาการเปลี่ยนแปลงฐานะสภาพ และการเติบโต

ก้าวหน้าของคนผู้ทำงาน ความต้องการอยากเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก ขยายอำนาจ สำหรับในองค์กรคือ ความต้องการที่จะได้รับความรับผิดชอบเพิ่ม ความต้องการได้ทำกิจกรรมใหม่ ๆ เป็นต้น

2.2.2 ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory)

2.2.2.1 ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

ภาพที่ 3 แสดงตัวแบบทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาในกลุ่มปัญญานิยม (Cognitive) ซึ่งมีความเชื่ออย่างหนักแน่นว่ามนุษย์เป็นสัตว์โลกที่ใช้ปัญญาหรือความคิดของตนในการตัดสินใจว่าจะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดออกไปเพื่อที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่สนองตอบความต้องการของตนด้วยความเชื่อนี้จึงเกิดฐานคติ (Assumptions) ดังนี้ 1) พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากผลรวมของแรงผลักดันภายในตัวของเขาเองและแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม 2) คนแต่ละคนมีความต้องการความปรารถนาและ

เป้าหมายที่แตกต่างกัน) บุคคลตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมใด โดยเลือกจากพฤติกรรมหลายอย่าง ซึ่งสิ่งที่เป็นข้อมูลให้เลือกได้แก่ความคาดหวังในผลลัพธ์ที่จะได้ภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นออกไปแล้วจากฐานคติดังกล่าววิกเตอร์ เอช. วรูม (Victor H. Vroom) ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom พัฒนาขึ้น โดย Victor H. Vroom ซึ่งมุ่งอธิบายพฤติกรรมของบุคคลว่าเป็นเรื่องของเป้าหมายของบุคคลและความคาดหวังในการที่จะบรรลุเป้าหมาย ซึ่งบุคคลจะต้องกำหนดและเข้าใจผลที่ต้องการจะบรรลุรวมไปถึงเข้าใจโอกาสที่จะบรรลุผลดังกล่าว โดยที่ทฤษฎีความคาดหวัง (Expectancy Theory) เป็นแนวความคิดทฤษฎีเชิงกระบวนการ (Process Theory) ที่มุ่งอธิบายแนวทางและวิธีการในการศึกษาความต้องการและแรงจูงใจจึงยังมีแนวความคิดอีกหลายแนวคิดในกลุ่มนี้ได้แก่ ทฤษฎีความเสมอภาค (Equity Theory) ทฤษฎีการกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting Theory) และทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement Theory) ที่เป็นแนวความคิดและทฤษฎีสำคัญที่ช่วยให้ผู้ศึกษาเห็นถึงความสัมพันธ์ของแรงจูงใจและความต้องการรวมถึงผลงานได้อย่างชัดเจนมากขึ้นในเชิงการศึกษาแรงจูงใจโดยอ้างอิงทฤษฎีความคาดหวังดังนี้

Vroom (1970: 91-103) กล่าวถึงความคาดหวังในทฤษฎี Valence, Instrumentality and Expectancy (V.I.E) ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ

1. V มาจากคำว่า Valence หมายถึง ความพึงพอใจของมนุษย์ที่มีต่อผลลัพธ์ (outcomes) ของการกระทำ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดของความพึงพอใจของมนุษย์ ระดับของความพึงพอใจที่มนุษย์คาดหวังว่าจะได้จากผลลัพธ์นั้นๆ ไม่ใช่เกิดจากการเห็นคุณค่าที่แท้จริงของผลลัพธ์นั้นเสมอไป เช่นมนุษย์เลือกทำงานด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งเพราะต้องการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม หรือต้องการค่าจ้างที่สูงไม่ใช่เลือกทำงานเพราะว่างานนั้นมีคุณค่าตามอุดมคติอาจกล่าวได้ว่าความพยายามในการทำงานเน้นจากผลลัพธ์หลายอย่างทั้งทางตรงและทางอ้อม

2. I มาจากคำว่า Instrumentality หมายถึง ความเชื่อถือ วิธีการในการเชื่อมโยงผลลัพธ์อย่างหนึ่งไปสู่ผลลัพธ์อีกหลายอย่าง เช่น นักเรียนเชื่อว่าการเรียนเป็นวิธีการ ไปสู่การสอบได้ การสอบได้เป็นวิธีการที่นำไปสู่การได้รับประกาศนียบัตร ประกาศนียบัตรจะนำไปสู่การบรรจุเขาทำงาน

3. E มาจากคำว่า Expectancy หมายถึง การคาดการณ์จากความเชื่อว่าผลลัพธ์จะเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด เช่น ถ้ามนุษย์มีความเชื่อมั่นว่าจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้ย่อมทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งเป็นความรู้สึทางด้านจิตใจที่จะตัดสินใจเลือกทำอะไรและทำอย่างไร จึงจะประสบความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ชวนวลคณานุกูล (2542) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเล่นและเครือข่ายการสื่อสารของผู้เล่น หว่ยใต้ดินพบว่านักเล่นหว่ยประกอบไปด้วยคนจำนวนมากทั้งหญิงและชายที่มีฐานะดีและไม่ดีมีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป โดยมีเกือบทุกสาขาอาชีพซึ่งกลุ่มผู้เล่นหว่ยที่ใหญ่ที่สุดได้แก่ชาวบ้านที่มีรายได้น้อยจนถึงปานกลางนักเล่นหว่ยมีแหล่งข้อมูลในการหาเลขเด็ด 9 แหล่งคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์สิ่งผิดธรรมชาติพระสงฆ์เกจิอาจารย์ความฝันสิ่งรอบๆตัวและเหตุการณ์รอบๆตัวเอกสารญาติพี่น้องเพื่อนและนักเล่นหว่ยคนอื่นๆและสื่อมวลชนโดยการหาข้อมูลและเลขเด็ดจากแหล่งต่างๆดังกล่าวจะต้องอาศัยการสื่อสารทั้งสิ้น 4 ระดับคือการสื่อสารภายในบุคคลเช่นการตีความการสื่อสารระหว่างบุคคล เช่นการโต้ตอบกันระหว่างพระสงฆ์กับนักเล่นหว่ยการสื่อสารเป็นกลุ่มเช่นการแนะนำหรือช่วยการหาเลขเด็ดหรือช่วยกันตีความในกลุ่มนักเล่นหว่ยด้วยกันรวมทั้งการสื่อสารมวลชนด้วยทั้งนี้ไม่สามารถแยกแยะระดับการสื่อสารเพียงระดับใดระดับหนึ่งในการหาเลขแต่ละครั้งโดยการหาเลขจากบางสิ่งนักเล่นหว่ยอาจเริ่มต้นจากการสื่อสารภายในตัวเองก่อนแล้วจึงใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลสุดท้ายอาจมีการสื่อสารเป็นกลุ่มด้วยเครือข่ายการสื่อสารประกอบด้วยเจ้ามือหว่ยใต้ดิน(รายย่อยกลางรายใหญ่) คนเดิน โปยคนเขียนหว่ยนักเล่นหว่ยนอกจากบุคคลต่างๆเหล่านี้ยังมีการติดต่อกับกลุ่มคนนอกเครือข่ายด้วยได้แก่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยการสื่อสารส่วนใหญ่มีลักษณะไม่เปิดเผยให้คนทั่วไปรู้เนื่องจากหว่ยใต้ดินเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

วรัญญา สุวรรณเพชร (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการซื้อหว่ยใต้ดินในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเหตุผลที่ผู้ซื้อหว่ยใต้ดินมีความพึงพอใจในการซื้อหว่ยคืออยากรวยชอบเสี่ยงโชคและปัจจัยที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจซื้อหว่ยใต้ดินมากที่สุดนั่นคือปัจจัยทางด้านรูปแบบคือคนที่ผู้ซื้อสามารถเลือกเลขที่ตนเองต้องการซื้อได้ตามต้องการไม่เหมือนกับสลากกินแบ่งและหากเป็นลูกค้าประจำก็จะได้รับส่วนลดจากการซื้อด้วยเหตุนี้จึงเป็นแรงจูงใจและเป็นข้อได้เปรียบของการซื้อหว่ยใต้ดินและจะเห็นได้ว่าผู้ที่ซื้อหว่ยใต้ดินส่วนใหญ่ไม่นิยมถูกรางวัลเป็นส่วนใหญ่วางรวมทั้งจำนวนเงินที่เคยได้รับจากการถูกรางวัลไม่เกิน 10,000 บาทในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการซื้อต่อครั้งเมื่อรวมทั้งปีแล้วนั้นมากกว่ารางวัลที่ได้รับ

นพรัตน์วรรณเทพสกุล (2554) ได้ทำการศึกษาเรื่องเศรษฐกิจหว่ยใต้ดิน: มุมมองการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมไทยผ่านธุรกิจการพนัน ผลการวิจัยพบว่าหว่ยใต้ดินเป็นการพนันผิดกฎหมายที่มีมูลค่าปีละมหาศาลสามารถเข้าถึงผู้คนเป็นวงกว้างแต่ในความคิดผู้เล่นหว่ยใต้ดินไม่คิดว่าตัวเองเล่นการพนันแต่เป็นการเสี่ยงโชคส่วนผู้ค้าหรือเจ้ามือมักเป็นคนรู้จักมักคุ้นสนิทสนมอยู่บ้านเดียวกันหรือเป็นเพื่อนพึ่งพาอาศัยกันได้หว่ยบ่มเพาะความสัมพันธ์กับผู้เล่นที่เป็น

ชาวบ้านด้วยวิธีผูกพันทางสังคมแต่ก็เพื่อผลประโยชน์ทางธุรกิจด้วยวิถีความอยู่รอดของเจ้ามือหวย คือการทำให้หวยใต้ดินเป็นเครือข่ายความสัมพันธ์ค่อนข้างเหนียวแน่นระหว่างบุคคลในชุมชนเป็น เครือข่ายความร่วมมือที่มั่นคงมีรากฐานของความเชื่อความหวังและความไว้วางใจกัน

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Kearney (2004) ศึกษาการออกสลากกินแบ่งของรัฐต่างๆ (State Lottery) ใน สหรัฐอเมริกาผลการศึกษาพบว่า การที่รัฐต่างๆ ของสหรัฐฯ นำสลากกินแบ่งหรือลอตเตอรี่ของรัฐ ออกจำหน่ายแก่ประชาชน โดยหวังว่าประชาชนจะลดการพนันประเภทอื่นลงทำให้รัฐได้รายได้ นำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาประเทศนั้นแต่ความเป็นจริงแล้วผู้บริโภคกลับไม่ได้ลดการพนัน ประเภทอื่นลงกลับลดการใช้จ่ายสินค้าอื่นที่ไม่ใช่การพนันลงซึ่งหมายความว่ารัฐไปเพิ่มสินค้า การพนันตัวใหม่เข้าสู่ตลาดซึ่งไม่ใช่สินค้าที่สามารถทดแทนการพนันที่ผิดกฎหมายเดิมได้ดังนั้นการ นำลอตเตอรี่ของรัฐออกจำหน่ายจึงเป็นเสมือนการเก็บภาษีประชาชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะประชาชนที่ มีรายได้ต่ำซึ่งการศึกษาพบว่านิยมซื้อลอตเตอรี่มากกว่าผู้มีรายได้สูง

บทที่ 3

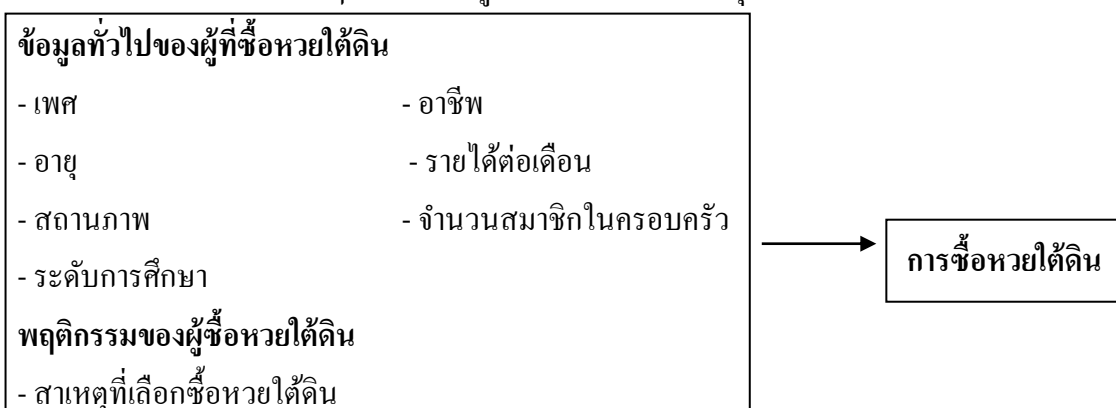
ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย” มีรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ซื้อหวยใต้ดินจำนวน 15 คนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้การวิจัยตรงตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย โดยมีขอบเขตและขั้นตอนดังรายละเอียดที่จะเสนอต่อไปนี้

1. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา
2. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
4. ระยะเวลาในการทำวิจัย
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานครมีแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

- ช่วงเวลาในการซื้อหวยใต้ดิน
- ที่มาของเลขที่นำไปซื้อหวยใต้ดิน
- วิธีการเล่นหวยใต้ดิน
- แหล่งที่ซื้อหวยใต้ดิน
- ความถี่ของการซื้อหวยใต้ดิน
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อหวยใต้ดิน

- สาเหตุที่ซื้อหวยใต้ดินแทนการเล่นการพนันประเภทอื่น
- ความคาดหวังเกี่ยวกับการซื้อหวยใต้ดินเป็นอย่างไร

ภาพที่ 4 แสดงกรอบแนวคิดในการศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร (ต่อ)

3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งได้จากตำรา เอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet) และการบันทึกภาคสนาม ผู้วิจัยมีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นำมาถอดรหัสข้อมูล (Coding) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการถอดรหัสมาตีความและวิเคราะห์กลุ่มคำ โดยใช้โมเดล SWIH ในการจำแนกกลุ่มคำเพื่ออธิบายในสิ่งที่ค้นพบ

3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการศึกษาคือ ผู้ซื้อหวยใต้ดินทั้งชายและหญิงที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ ผู้ซื้อหวยใต้ดินทั้งชายและหญิงจำนวน 15 คนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่เฉพาะเจาะจงให้ตรงตามหัวข้อการศึกษาของงานวิจัย

3.4 ระยะเวลาในการทำวิจัย

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้รวม 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม – 18 กุมภาพันธ์ 2558

3.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและการตัดสินใจซื้อหอยไต้ดิน จำนวน 15 คน โดยแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามด้านประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการซื้อหอยไต้ดิน

- สาเหตุที่ซื้อหอยไต้ดิน
- ที่มาของเลขที่นำไปซื้อหอยไต้ดิน
- แหล่งที่ซื้อหอยไต้ดิน
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหอยไต้ดิน
- ช่วงเวลาในการซื้อหอยไต้ดิน
- ประเภทของหอยไต้ดินที่ซื้อ
- ความถี่ของการซื้อหอยไต้ดิน

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจซื้อหอยไต้ดิน

- สาเหตุที่ซื้อหอยไต้ดินแทนการเล่นการพนันประเภทอื่น
- ความคาดหวังเกี่ยวกับการซื้อหอยไต้ดินเป็นอย่างไร

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.6.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) โดยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมและการตัดสินใจของผู้ซื้อหอยไต้ดินจำนวน 15 คนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

3.6.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ได้จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่มีผู้รวบรวมไว้แล้ว ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากตำรา เอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ งานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต (Internet)

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เรียกว่า Content Analysis ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

1. อ่านและรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยเน้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่สนใจ
2. ทบทวนวัตถุประสงค์งานวิจัย และคำถามงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
3. จับประเด็นคำสำคัญเพื่อสร้างกลุ่มและประเภท (Classes and Categories) ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Categorize Information) ตามประเด็นที่ต้องการศึกษารวมทั้งถึงประเด็นที่พบเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการ Coding
4. จัดหมวดหมู่รูปแบบ (Pattern) หรือความเชื่อมโยง (Connection) ของข้อมูลในแต่ละกลุ่มหรือระหว่างกลุ่ม พร้อมทั้งสร้างคำอธิบายของหมวดหมู่นั้นๆ
5. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อหาความเชื่อมโยงหรือความสัมพันธ์ของแต่ละหมวดหมู่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องเรื่อง “แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากกินผิดกฎหมาย” มีรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ซื้อหอยไต้ดินจำนวน 15 คนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 3 คน และเพศ หญิง จำนวน 12 คน โดยผลการวิจัยที่แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมของผู้ซื้อหอยไต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหอยไต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

4.1 พฤติกรรมของผู้ซื้อหอยไต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาพฤติกรรมของผู้ซื้อหอยไต้ดินในเขตกรุงเทพมหานครนั้น หากอธิบายผลตามโมเดล 5W1H นั้นสามารถอธิบายได้ ดังนี้

4.1.1 แหล่งที่ซื้อหอยไต้ดิน (Who)

จากการศึกษาพบว่าผู้ซื้อหอยไต้ดินซื้อหอยมาจาก 3 แหล่ง คือเพื่อนที่ทำงานหรือคนรู้จัก เพื่อนข้างบ้านและญาติคนสนิท โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด 8 คนซื้อหอยไต้ดินจากเพื่อนที่ทำงานหรือคนรู้จัก กลุ่มตัวอย่าง 3 คนซื้อจากเพื่อนข้างบ้าน และ กลุ่มตัวอย่าง 2 คนซื้อจากญาติคนสนิท

4.1.2 ที่มาของเลขที่นำไปซื้อหอยไต้ดิน (What)

จากการศึกษาพบว่าผู้ซื้อหอยไต้ดินมีแหล่งที่มาของเลขจาก 6 แหล่ง โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากที่สุด 4 คน มีแหล่งที่มาของเลขจากความฝันของตัวเอง กลุ่มตัวอย่าง 3 คน มีแหล่งที่มาของเลขจาก เลขที่เกี่ยวกับญาติผู้ใหญ่ที่ล่วงลับ กลุ่มตัวอย่าง 3 คน นำเลขมาจากคนดังในสังคม กลุ่มตัวอย่าง 2 คน ซื้อเลขที่เกี่ยวกับตัวเอง กลุ่มตัวอย่าง

2 คน นำเลขมาจากข่าวตั้งในอินเทอร์เน็ต และกลุ่มตัวอย่าง 1 คน เลขที่นำไปซื้อหวยใต้ดินมาจากคนรอบข้าง

4.1.3 ช่วงเวลาในการซื้อหวยใต้ดิน (When)

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 15 คน จะซื้อหวยใต้ดินจะซื้อในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล (โดยทั่วไปคือวันที่ 1 และ 16 ของเดือน)

4.1.4 ช่องทางการซื้อหวยใต้ดิน (Where)

จากการศึกษาพบว่าผู้ซื้อหวยใต้ดิน มีการซื้อหวยใต้ดินผ่าน 4 ช่องทาง โดยจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมากที่สุด 6 คน ซื้อหวยใต้ดินผ่านโปรแกรมไลน์ (Line) กลุ่มตัวอย่าง 5 คน ซื้อหวยใต้ดินผ่านวิธีการจดโพยหวยส่งให้กับเจ้ามือ กลุ่มตัวอย่าง 3 คน ซื้อหวยใต้ดินผ่านทางโทรศัพท์ และช่องทางสุดท้ายมีกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ซื้อหวยผ่านการส่งทางอีเมล (E-Mail)

4.1.5 สาเหตุที่เลือกซื้อหวยใต้ดิน (Why)

จากการศึกษาพบว่าผู้ซื้อหวยใต้ดินมีสาเหตุที่เลือกซื้อหวยใต้ดิน เนื่องมาจาก 5 สาเหตุ โดยกลุ่มตัวอย่าง 5 คน มีความคิดเห็นว่าซื้อง่ายและใช้เงินน้อย กลุ่มตัวอย่าง 4 คน เลือกซื้อหวยใต้ดินเนื่องจากสามารถซื้อได้ตามราคาที่ต้องการ กลุ่มตัวอย่าง 3 คน ซื้อหวยใต้ดินเพราะได้เงินรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและเลขท้าย 3 ตัวมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล กลุ่มตัวอย่าง 2 คน ซื้อหวยใต้ดินเนื่องจากหาซื้อได้ง่าย และสาเหตุสุดท้ายกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ซื้อหวยใต้ดินเนื่องจากมีส่วนลดตามปริมาณในการซื้อ

4.1.6 วิธีการเล่นหวยใต้ดิน (How)

จากการศึกษาพบว่าผู้ซื้อหวยใต้ดินมีวิธีการเล่นหวยใต้ดินจาก 2 วิธีหลัก คือ กลุ่มตัวอย่าง 13 คน ซื้อเลขท้าย 2 ตัวบนและ 3 ตัวบนและเลขท้าย 2 ตัวล่าง มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 300-500 บาทและซื้ออย่างน้อยเดือนละครั้ง และ กลุ่มตัวอย่าง 2 คน ซื้อหวยใต้ดินโดยวิ่งเลขบนและวิ่งเลขล่าง ค่าใช้จ่ายงวดละ 200-300 บาท

ตารางที่ 4.1 พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน

พฤติกรรมการซื้อหวยใต้ดิน	ผลการวิจัย
Who – แหล่งที่ซื้อหวยใต้ดิน (3 แหล่ง)	เพื่อนที่ทำงานหรือคนรู้จัก, เพื่อนข้างบ้าน,ญาติคนสนิท
What – ที่มาของเลขที่นำไปซื้อหวยใต้ดิน (6 ที่มา)	ความฝัน, เลขเกี่ยวกับญาติผู้ใหญ่ที่ล่วงลับ, คนดังในสังคม, เลขที่เกี่ยวกับตัวเอง, อินเทอร์เน็ต, คนรอบข้าง
When – ช่วงเวลาในการซื้อหวยใต้ดิน (1 ช่วงเวลา)	การซื้อหวยใต้ดินจะซื้อในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล (โดยทั่วไปคือวันที่ 1 และ 16 ของเดือน)
Where – ช่องทางการซื้อหวยใต้ดิน (4 ช่องทาง)	ไลน์ (Line), โปยหวยใต้ดิน, โทรศัพท์, อีเมลล์ (E-Mail)
Why - สาเหตุที่เลือกซื้อหวยใต้ดิน (5 สาเหตุ)	ซื้อง่ายและใช้เงินน้อย, เลือกซื้อหวยใต้ดินได้ตามราคาที่ต้องการ, ได้เงินรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและเลขท้าย 3 ตัวมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล, หาซื้อได้ง่าย, มีส่วนลดในการซื้อ
How – วิธีการเล่นหวยใต้ดิน (2 วิธี)	ซื้อเลขท้าย 2 ตัวบนและ 3 ตัวบนและเลขท้าย 2 ตัว มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 300-500 บาท และซื้ออย่างน้อยเดือนละครั้ง และซื้อหวยใต้ดินโดยวิ่งเลขบนและวิ่งเลขล่าง ค่าใช้จ่ายงวดละ 200-300 บาท

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินนั้นมาจาก 2 ประเด็นหลัก คือสาเหตุในการซื้อหวยใต้ดินและความคาดหวังในการซื้อหวยใต้ดิน

4.2.1 สาเหตุในการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดิน

4.2.1.1 ชอบเสี่ยงโชค

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินเพราะชอบเสี่ยง โขคนั้นมี 6 คน รวบรวมมาจากคำสำคัญคือ ความตื่นเต้น การได้ลุ้นเลขรางวัล ทำให้เกิดความคาดหวัง และถึงไม่ถูกรางวัลก็ไม่เป็นไร

4.2.1.2 ออยากถูกรางวัล

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินเพราะอยากถูกรางวัลนั้นมี 4 คน รวบรวมมาจากคำสำคัญคือ อยากมีเงินเพิ่ม นำเงินรางวัลที่ได้ไปชำระหนี้ นำเงินรางวัลไปทำบุญและนำเงินรางวัลที่ได้เป็นเงินทุนสำหรับการซื้อหวยใต้ดินในงวดถัดไป

4.2.1.3 หวยใต้ดินซื้อได้ตามราคาที่ต้องการ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินเพราะหวยใต้ดินซื้อได้ตามราคาที่ต้องการมี 2 คน รวบรวมมาจากคำสำคัญคือ ไม่มีขั้นต่ำในการซื้อและสลากกินแบ่งรัฐบาลมีราคาแพงกว่า

4.2.1.4 ซื้อง่ายและได้เงินมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินเพราะซื้อง่ายและได้เงินรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและเลขท้าย 3 ตัวมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาลมี 2 คน รวบรวมมาจากคำสำคัญคือ ได้เงินรางวัลมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้รับเงินรางวัลทันทีและซื้อได้ง่ายผ่านโทรศัพท์มือถือ

4.2.1.5 ส่วนลดในการซื้อ

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินเพราะมีส่วนลดในการซื้อหวยใต้ดินมี 1 คน รวบรวมมาจากคำสำคัญคือ ไม่ต้องชำระเงินเต็มจำนวน ซื้อจำนวนมากได้ลดมาก และสลากกินแบ่งรัฐบาลราคาแพงกว่าหน้าสลาก

ตารางที่ 4.2 สาเหตุในการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดิน

สาเหตุการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดิน	คำสำคัญ
1. ชอบเสี่ยงโชค	ตื่นเต้น, ได้ลุ้นเลขรางวัล, เกิดความคาดหวัง, ไม่ถูกรางวัลก็ไม่เป็นไร
2. ออยากถูกรางวัล	มีเงินเพิ่ม, นำไปชำระหนี้, นำเงินรางวัลไปทำบุญ, เป็นเงินทุนสำหรับงวดถัดไป
3. ซื้อเท่าไรก็ได้	ไม่มีขั้นต่ำในการซื้อ, สลากกินแบ่งรัฐบาลมีราคาแพงกว่า
4. ซื้อง่ายและได้เงินรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและเลขท้าย 3 ตัวมาก	ได้เงินรางวัลมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล, ได้รับเงินรางวัลทันที, ซื้อได้ง่ายผ่านโทรศัพท์มือถือ

ตารางที่ 4.2 สาเหตุในการตัดสินใจซื้อหอยไต้ดิน (ต่อ)

สาเหตุการตัดสินใจซื้อหอยไต้ดิน	คำสำคัญ
5. มีส่วนลดในการซื้อ	ไม่ต้องชำระเงินเต็มจำนวน, ซื้อจำนวนมากได้ลดมาก, สลากกินแบ่งรัฐบาลราคาแพงกว่าหน้าสลาก

ที่มา : จากการสัมภาษณ์เชิงลึก

4.2.2 ความคาดหวังในการซื้อหอยไต้ดิน

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังจะถูกรางวัลในการซื้อหอยไต้ดินทั้งหมด 15 คน โดยรวบรวมมาจากคำสำคัญคือ อยากรางวัลเลข 3 ตัว อยากรางวัล อยากรางวัลงวดละตัว อยากรางวัลสักครั้ง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมาย” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คนที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้อ้อมาวิเคราะห์กลุ่มคำ โดยใช้โมเดล 5WIH ในการจำแนกกลุ่มคำเพื่ออธิบายในสิ่งที่ค้นพบ สามารถ สรุปผล และ ข้อเสนอแนะ งานวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. ข้อเสนอแนะ
3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 พฤติกรรมการของผู้ซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาแนวทางการปรับปรุงสลากกินแบ่งรัฐบาลจากพฤติกรรมของผู้ซื้อสลากผิดกฎหมายนั้น สามารถสรุปการวิจัยโดยอธิบายตาม โมเดล 5WIH ได้ดังนี้ ผู้ซื้อหวยใต้ดินนั้นซื้อหวยใต้ดินจากเพื่อนที่ทำงานหรือคนรู้จัก โดยเลขที่นำไปซื้อมาจากความฝัน ซึ่งผู้ซื้อหวยใต้ดินจะซื้อในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาล (โดยทั่วไปคือวันที่ 1 และ 16 ของเดือน) โดยนิยมวิธีการซื้อผ่านทางไลน์ (Line) ซึ่งเป็นวิธีใหม่ที่สะดวกและรวดเร็วกว่าวิธีอื่นที่ผ่านมา ส่วนสาเหตุที่ผู้ซื้อหวยใต้ดินเลือกเล่นการพนันประเภทนี้เนื่องจากซื้อง่ายและใช้เงินน้อย โดยคนกลุ่มนี้มักจะซื้อเลขท้าย 2 ตัวบน และ 3 ตัวบน เลขท้าย 2 ตัวล่างและ 3 ตัวล่าง มีค่าใช้จ่ายในการซื้องวดละ 300-500 บาท และซื้ออย่างน้อยเดือนละครั้ง

5.1.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินนั้นมาจาก 2 ประเด็นหลักคือสาเหตุในการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินและความคาดหวังในการซื้อหวยใต้ดิน โดยพบว่าสาเหตุการในการตัดสินใจซื้อหวยใต้ดินนั้นมาจากสาเหตุ 5 ประการ คือการชอบเสี่ยงโชค

อยากได้เงินรางวัล เลือกซื้อหวยใต้ดินได้ตามราคาที่ต้องการ หวยใต้ดินซื้อง่ายและได้เงินรางวัลเลขท้าย 2 ตัวและเลขท้าย 3 ตัวมากกว่าสลากกินแบ่งรัฐบาล และมีส่วนลดในการซื้อหวยใต้ดิน ส่วนความคาดหวังในการซื้อหวยใต้ดินนั้นคนที่ซื้อหวยใต้ดินมีความคาดหวังว่าจะถูกรางวัล

5.2 ข้อเสนอแนะ

เพราะหวยใต้ดินไม่มีวันหมดสิ้นไปจากสังคมไทยเนื่องจากคนในสังคมไทยส่วนมากยังมีความเชื่อเรื่องของดวงชะตา ลิงศักดิ์สิทธิ์ โขคลากและการเสี่ยงโชค อีกทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ยังคงไม่ฟื้นตัวในภาวะการณปัจจุบันประกอบกับหนี้สินภาคครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ทำให้การซื้อหวยใต้ดินยังคงได้รับความสนใจจากคนส่วนใหญ่ของประเทศ เนื่องจากหาซื้อง่ายและมีขายทั่วทุกที่ถึงแม้จะขายกันอย่างลับๆ ไม่เปิดเผยให้รับรู้อย่างชัดเจนก็ตาม อีกทั้งนิสัยคนไทยนั้นเป็นคนรักสนุก ชื่นชอบการเสี่ยงโชค แม้จะไม่ได้หวังว่าตนจะถูกรางวัลจากตัวเลขที่ตนซื้อ แต่ก็ขอให้ได้มีโอกาสลุ้นดวงลุ้นโชค และมีผลพลอยได้จากการเสี่ยงโชคคือถูกรางวัลจากเลขที่ตนซื้อ

จากการสำรวจพบว่าเม็ดเงินที่ไหลเวียนอยู่ในธุรกิจหวยใต้ดินนั้นเป็นจำนวนมหาศาลซึ่งส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ หากไม่มีการยกระดับให้หวยใต้ดินเป็นการซื้อขายที่ถูกกฎหมายดังเช่น หวยบนดิน หรือ หวยออนไลน์ ประเทศชาติก็จะสูญเสียเม็ดเงินจากวงจรหวยใต้ดินดังกล่าว โดยไม่ได้ประโยชน์ในทางใดกลับคืนสู่ประเทศชาติเลยแต่อย่างใด การแก้วิกฤตหวยใต้ดินดังกล่าว อาจจะเป็นการเพิ่มโอกาสให้กับกองสลาก หากมีการเข้าใจถึงความต้องการของประชาชนที่อยากซื้อสลากซึ่งมีราคาที่ถูกลงกว่าปัจจุบัน ก็จะช่วยให้เม็ดเงินดังกล่าวกลับเข้าสู่คลังประเทศชาติได้เป็นจำนวนมหาศาล

การทำหวยใต้ดินให้เป็นการซื้อขายที่ถูกกฎหมายจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้รัฐเพิ่ม แต่จำเป็นต้องเข้าใจถึงความต้องการของผู้ซื้อหวยใต้ดินก่อน แล้วจึงนำมาปรับปรุงรูปแบบหวยบนดิน โดยคำนึงถึงตัวผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายและส่งเสริมให้เป็นการซื้อขายที่ถูกกฎหมาย

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.1 การศึกษาในครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในระยะเวลาสั้นระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้รวม 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม – 18 กุมภาพันธ์ 2558 หากเก็บข้อมูลครั้งต่อไปควรเก็บข้อมูลนานกว่านี้เพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูล

5.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายอาจไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายทุกคนเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงทำให้ข้อมูลที่รวบรวมได้ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่

5.3.3 การศึกษาควรเพิ่มวิธีวิจัยอื่นนอกเหนือจากการสัมภาษณ์เพียงอย่างเดียว เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

สัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

1. ข้อมูลเบื้องต้น
  - เพศ
  - สถานภาพ
  - ระดับการศึกษา
  - อาชีพ
  - รายได้
  - จำนวนสมาชิกในครอบครัว
2. ทำไมท่านถึงซื้อหวยได้ดิน
3. สาเหตุที่ท่านเลือกซื้อหวยได้ดิน
4. ค่าใช้จ่ายที่ท่านใช้ในการซื้อหวยได้ดินแต่ละครั้ง
5. แหล่งที่ท่านซื้อหวยได้ดินที่ไหน
6. ท่านเอาเลขมาจากไหน
7. ลักษณะหวยได้ดินที่ท่านซื้อ ท่านซื้อแบบไหน
8. วันและเวลาที่ท่านซื้อหวยได้ดิน
9. ในปีที่ผ่านมาท่านเคยถูกหวยได้ดินไหม ถูกกี่ครั้ง ได้เงินเท่าไร
10. ท่านมีความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้งเป็นอย่างไร
11. ถ้าท่านถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 1

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 35 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 20,001-25,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้คืน: มันก็เป็นการเสี่ยง โชคละเอียดดวงอีกทาง มันตื่นตื่นได้ลุ้นคืนนะ
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้คืน: ซื้อง่ายได้เงินเยอะไม่ต้องมานั่งตรวจ มีให้ลุ้นรางวัลแค่เลขท้าย 2 ตัว กับ 3 ตัว ตัวหลังรางวัลที่หนึ่ง แถมยังมีส่วนลดเปอร์เซ็นต์ในการซื้ออีก
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้คืน: ล่าสุด 1,000 กว่าบาท
- แหล่งที่ซื้อหวยได้คืน: แถวบ้านโทรสั่งซื้อบ้างเป็นบางครั้ง เดี่ยวนี้ซื้อง่ายส่งทางไลน์นี่แหละ
- เอาเลขมาจากไหน: เอาจากความฝันบ้างเป็นหลักๆเลย บ้างก็ดูจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐที่เขาถูเลข หรือบ้างคนงวดไหนไม่มีเลขก็ไปขอกจากคนแถวบ้านนอกบ้าง
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: 2 ตัวบน ล่าง / 3 ตัวตรง โต้ด
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: พร้อมกับงวดที่ออกของรัฐบาล ไม่เกินเที่ยงต้องส่งไปซื้อหวยแล้ว
- เคยถูรางวัลไหม (ในปี) / ถูกทำอะไร: เคยถูก 50 บาท ได้เงิน 3,000 บาท ถูกแค่ครั้งเดียวและไม่เคยถูกอีกเลย แต่ก็ยังชอบนะชอบเสี่ยง สนุกดี
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าจะถูก 3 ตัวตรง
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปต่อยอดซื้อในงวดต่อไป แล้วก็หาของอร่อยๆกิน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 2

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 31 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 15,001-20,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้คืน: ชอบลุ้นหวย แค่นี้แหละที่ซื้อ ไม่คิดไรมาก ลุ้นๆสนุกดี
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้คืน: ซื้อแล้วได้เงินเลย ไม่ต้องมานั่งดูหลายตัวดูแค่เลขท้าย
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้คืน: 1,000-2,000 บาทต่อครั้งที่ซื้อ
- แหล่งที่ซื้อหวยได้คืน: ส่วนมากจะซื้อกับเพื่อน ก็ส่งไลน์นี้แหละ เร็วดี

- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากในเว็บที่เขาเก่งๆกันหรือเลขดังในช่วงนั้น บางครั้งคิดเองบ้าง
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: ส่วนใหญ่ซื้อแค่ 2 ตัวกับ 3 ตัว
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกทำอะไร: เคยถูก 2 ครั้งได้ ได้มาสัก 2,000 บาทได้มั้ง แต่นานแล้ว
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าสักครั้งก็ยังมี
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เก็บไว้ซื้อหวยในงวดต่อไปแล้วก็เอาไปใช้หนี้

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 3

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 33 ปี / สถานภาพ สมรส/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 15,001-20,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 ปี
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: อยากถูกหวย มีเงินใช้ อีกอย่างได้ตื่นตื่นเวลาใกล้หวยออก
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: มันได้ตั้งเยอะกว่าพวกล็อตเตอรี่ จะซื้อกี่บาทก็ได้
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละประมาณ 300 บาท แต่ถ้างวดไหนมีเลขเด็ดเยอะก็ซื้อเยอะหน่อย
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับเพื่อนที่ทำงาน หรือกับเพื่อนแถวหอพัก
- เอาเลขมาจากไหน: ส่วนมาเลยเอามาจากความฝัน แล้วมาตีเป็นเลข มีบางครั้งจะมาจากอายุของคนที่มีชื่อเสียง
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: ส่วนมากเล่น 3 ตัวตรง/ได้ด กับ 2 ตัว
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกทำอะไร: เคยถูกสัก 3 ครั้งได้ ล่าสุดได้สัก 1,000 ได้
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าจะถูก 3 ตัวตรงและได้ดซกที
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปทำบุญและซื้อของที่อยากได้ให้ตัวเองและลูก

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 4

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 25 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 15,001-20,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 6 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: อยากลองเสี่ยงโชค

- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยใต้ดิน: ซื้อทั้งสองอย่างแหละ แต่หวยใต้ดินมันได้เงินเยอะกว่าหน่อย
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน: งวดละประมาณ 200-300 บาท
- แหล่งที่ซื้อหวยใต้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับญาติ เพราะเชื่อใจได้ ก็ถ่ายรูปส่งไลน์ให้เขา ง่าย ๆ มีหลักฐาน ไปยืนยันเพื่อมัน โกงด้วย
- เอาเลขมาจากไหน: หลักๆเลยคือเอามาจากความฝัน แล้วมาตีเป็นเลขไปซื้อ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: ส่วนมากเล่น 2 ตัวท้าย
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: ก่อนวันที่หวยออก
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: เคยถูกลัก 2-3 ครั้งได้ ล่าสุดได้สัก 2,000 ได้
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าจะถูกลักรางวัล
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาซื้อของ ชอบปิ้งตามใจตัวเอง

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 5

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 28 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 10,000-15,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยใต้ดิน: เป็นคนชอบลุ้น โชค ชอบเสี่ยง โชคมั่นต้นเต็นดีไม่ถูกก็ไม่เป็นไร
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยใต้ดิน: ซื้อแล้วมันได้ตั้งเลย ไม่ต้องไปขึ้นรางวัล เจ้าเขาโอนให้เราเลย
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน: 500-1,000 บาทต่องวด
- แหล่งที่ซื้อหวยใต้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับญาติที่ต่างจังหวัด ซื้อกับเขาดูดเพราะเชื่อใจ
- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากความฝันเป็นหลักแล้วมาตีเป็นเลขไปซื้อ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: 2 ตัวบน ล่าง / 3 ตัวตรง ได้ดี
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน แต่บางเดือนก็ซื้อแค่งวดเดียว
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: ถูกหลายครั้งแต่จำไม่ได้ว่าเท่าไร ได้เยอะได้น้อยปนกัน
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าถูก 2 ตัวบนหรือล่างก็ยังมี
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปทำบุญอย่างแรกเลย แล้วก็ใช้หนี้ ถ้าเหลือถึงเอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 6

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 33 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษา มากกว่าปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 25,001-30,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน

- ทำไมถึงซื้อหวยใต้ดิน: ต้องการเสี่ยงโชคและอยากถูกรางวัล
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยใต้ดิน: ซื้อเท่าไรก็ได้ ซื้อได้ง่ายแถมได้เงินเยอะกว่า
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน: ไม่เกิน 500 บาทต่องวด
- แหล่งที่ซื้อหวยใต้ดิน: คนรู้จักที่รับหวยแถวบ้านบ้าง ที่ออฟฟิศบ้าง จดไปส่งบ้างหรือส่งอีเมลก็มี
- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากความฝัน หรือความรู้สึกตัวเอง บางครั้งเอามาจากคนรอบข้าง
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: เลขท้าย 2 ตัว บน-ล่าง
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: ซื้อในวันที่หวยออก
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: ถูกประมาณ 3 ครั้งได้ ถูกครั้งละ 2,000-4,000 บาท
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดว่าต้องถูกเลขทุกครั้งที่ซื้อ
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: ซื้อของตามที่ตัวเองต้องการ

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 7

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 27 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 20,001-25,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 6 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยใต้ดิน: ชอบเสี่ยงโชค อยากถูกรางวัล
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยใต้ดิน: ซื้อได้หลายเลข ใช้เงินน้อย
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยใต้ดิน: 200-300 บาทต่อครั้งที่ซื้อ
- แหล่งที่ซื้อหวยใต้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับคนรู้จักที่ไว้ใจ ถึงจะเชื่อใจได้ว่าจะไม่โกง บางคนแถวบ้านซื้อแล้วหนีเอาเงินไปเลย
- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากความฝันเป็นหลักแล้วมาตีเป็นเลขไปซื้อ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: ส่วนใหญ่ซื้อแค่ 2 ตัว บน-ล่าง
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: ถูกสัก 3-4 ครั้ง ถูกครั้งละ 20-30 บาท ก็จะได้เงินสัก 1,200-2,000 บาทประมาณนี้
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าให้ถูกอย่างน้อยงวดละ 1 ตัวก็ยังดี
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เก็บไว้ใช้จ่ายทั่วไป ถือเป็นเงินสำรองเผื่อฉุกเฉิน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 8

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 38 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 20,001-35,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 ปี
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: ต้องการความตื่นเต้นในชีวิต เล่นหวยทำให้ได้ตื่นเต้นทุกๆ ครั้ง เดือน รู้สึกมันมีอะไรให้ได้ลุ้นในทุกเดือน
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ใช้เงินชื่อน้อยแต่ได้เงินเยอะกว่า
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละไม่เกิน 200 บาท
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับคนรู้จักแถวบ้าน
- เอาเลขมาจากไหน: แหล่งข่าวมาเชื่อถือทั่วไป เช่น พระอาจารย์ ความฝันของคนอื่น อายุของบุคคลสำคัญ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นช่วงนั้นนำมาตีเป็นเลขแล้วไปซื้อ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: เล่นทุกแบบ ทุกสไตล์ ทั้ง 2 ตัว 3 ตัว โต้ด เลขวิ่ง แล้วแต่งวด
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน ต้องซื้อใกล้ๆ วันหวยออกเลขจะได้ไม่เคลื่อน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: เคยถูกละ ไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งนั้นได้สัก 3,000 ได้
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าจะถูก ต้องถูกสักครั้ง
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: ทำตามใจตัวเองเลย ทำทุกอย่าง

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 9

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศชาย อายุ 34 ปี / สถานภาพ สมรส/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ รับราชการ/ รายได้ 10,000 -15,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: อยากมีเงินเพิ่ม อยากเลี้ยงโชค อยากลุ้นหวยมันตื่นเต้นดี
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ซื้อได้หลายเลข ใช้เงินน้อย 5บาท 10 บาทก็ซื้อได้
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละประมาณ 500 บาท
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ซื้อกับเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน
- เอาเลขมาจากไหน: เอาจากความฝันเป็นหลักแล้วมาตีเป็นเลขไปซื้อ บางครั้งเพื่อนบอก
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: 2 ตัว 3 ตัวและโต้ด
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน

- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: ประมาณ 3 ครั้งได้ ครั้งนั้น 3,500-5,000 บาท
เยอะที่สุดในชีวิตที่เล่นหวยละ
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าครั้งๆ 50:50 ถูกก็ดี ไม่ถูกก็งวดต่อไป
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปทำบุญก่อนเลย แล้วก็ไม่ใช่ของใช้ภายในบ้าน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 10

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 45 ปี / สถานภาพ สมรส/ ระดับการศึกษา ปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 35,001 ขึ้นไป/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 ปี
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: ต้องการเสี่ยงโชค วดดวงดู
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ไม่มีขั้นต่ำในการซื้อ 10 บาทก็ซื้อได้แล้ว
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละ 1,000 บาท
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับเพื่อนร่วมงาน เพื่อนที่ทำงานด้วยกันนี้เขาจะไปส่งเจ้าอีกทีก็จะซื้อกับเขาประจำเพราะเชื่อใจ เดียวนี้เขาให้ส่งไปทางไลน์แล้ว
- เอาเลขมาจากไหน: คิดเอาเอง ดีเอาเอง ก็จะดีเลขมาจากความฝันและ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: ส่วนมากเล่น 2 ตัว กับ 3 ตัว แล้วก็เล่นได้ดบ้าง
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน โก๊สๆค่อยซื้อเพื่อมีเลขใหม่
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: เคยถูก 3-4 ครั้งได้ ล่าสุดได้สัก 4,000 ได้
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าจะถูก อย่างน้อยพีก็ได้ลุ้นเลขก็ยังดี
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: ให้พ่อแม่ใช้ ซื้อของ พาเขาไปกินอะไรที่อยากจะกิน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 11

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศชาย อายุ 38 ปี / สถานภาพ สมรส/ ระดับการศึกษา ปริญญาตรี/ อาชีพ ค้าขาย/ รายได้ 20,001-35,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: ชอบเสี่ยงโชค อยากถูกรางวัล
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ซื้อง่าย ได้เงินเลย พี่ซื้อเยอะก็มีส่วนลดด้วย
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละประมาณ 1,500-2,000 บาท

- แหล่งที่ซื้อหอยได้ดิน: ซื้อกับคนในตลาด เขาเอาไปส่งเจ้า จดให้เขาไป
- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากความฝันแล้วก็พวกเลขคี่ๆ
- ลักษณะหอยที่ซื้อ: 2 ตัว 3 ตัวและได้ด
- วัน/เวลาที่ซื้อหอย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: หลายครั้งอยู่นะ เยอะที่สุดก็เกือบ 50,000 บาท แต่แค่ครั้งเดียวนะ ครั้งอื่นๆก็หลักพัน
- ความคาดหวังต่อการซื้อหอยในแต่ละครั้ง: มันต้องถูกส่งงวดแหละ
- ถ้าถูกหอยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปทำบุญ แล้วก็ใช้จ่ายในบ้าน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 12

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 29 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 20,001-35,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 ปี
- ทำไมถึงซื้อหอยได้ดิน: ต้องการความตื่นเต้นใน ทำงานเจอแต่อะไรเดิมๆ หาอะไรให้ตื่นเต้นบ้าง
- สาเหตุที่เลือกเล่นหอยได้ดิน: ลอตเตอรี่บ้างซื้อหอยได้ดินได้ตั้งหลายตัว
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหอยได้ดิน: งวดละไม่เกิน 300 บาท
- แหล่งที่ซื้อหอยได้ดิน: ซื้อกับเพื่อนแล้วก็คนในออฟฟิศ ส่วนใหญ่จะไลน์ไปซื้อ เมื่อก่อนก็มีจดบ้างแต่เดี๋ยวไลน์เอาสะดวกดี
- เอาเลขมาจากไหน: เหตุการณ์ดังที่เกิดขึ้นช่วงนั้นนำมาตีเป็นเลขแล้วไปซื้อแล้วก็ฝันที่แปลกๆ
- ลักษณะหอยที่ซื้อ: ส่วนใหญ่ 2 ตัว บน-ล่าง/ 3 ตัว
- วัน/เวลาที่ซื้อหอย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน ต้องซื้อใกล้ๆวันหอยออกเลขจะได้ไม่เคลื่อน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกเท่าไร: เคยถูกละ สัก 2 ครั้ง ครั้งนั้นได้สัก 2,000-3,000 บาท
- ความคาดหวังต่อการซื้อหอยในแต่ละครั้ง: คาดหวังว่าจะถูก ต้องถูกสักครั้ง สักงวด
- ถ้าถูกหอยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: ทำตามใจตัวเองเลย ทำทุกอย่างเลย

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 13

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศชาย อายุ 39 ปี / สถานภาพ สมรส/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 35,001 ขึ้นไป/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 ปี
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: ต้องการความตื่นเต้นในชีวิต เล่นหวยทำให้ได้ตื่นเต้นทุกๆเดือน
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ใช้เงินชื่อน้อยแต่ได้เงินเยอะกว่า คู้ได้ง่ายๆ
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละสัก 500 บาท
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับคนรู้จักในออฟฟิศและแถวบ้าน
- เอาเลขมาจากไหน: จากความฝันแปลกๆ ฝันถึงญาติผู้ใหญ่เอาไปตีเลขเลขแล้วไปซื้อ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: ทั้ง 2 ตัว 3 ตัว โต้ค เลขวิ่ง แล้วแต่งวด
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกรึทำอะไร: เคยถูกระ สัก 3-4 ครั้งได้ จำไม่ได้ว่าทำอะไร แต่หลักพัน
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: เสี่ยงโชคก็ต้องลุ้น คิดว่ามันต้องถูกบ้างแหละ ได้ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: ใช้จ่ายในครอบครัวก่อน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 14

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศชาย อายุ 36 ปี / สถานภาพ สมรส/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ รับราชการ/ รายได้ 15,001-20,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: อยากได้ตั้งเพิ่ม มีเงินไปใช้จ่ายอื่นๆเป็นลาภลอยนะ
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ไม่ต้องมีเงินเยอะก็ซื้อ ได้ ซื้อได้หลายตัวด้วย
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: งวดละประมาณ 500 บาท
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ซื้อกับเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน มันจะมีกลุ่มเพื่อนส่งไลน์ไปห่วยมาก็ส่งไปซื้อกับเขาเนียแหละ
- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากความฝันเป็นหลักแล้วมาตีเป็นเลขไปซื้อ บางครั้งเพื่อนบอก
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: 2 ตัว 3 ตัว
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน ใกล้เคียงค่อยซื้อจะได้ตัดสินใจถูกละ
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกรึทำอะไร: เคยถูกร 2 ครั้งได้ ได้มาสัก 2,000 บาทได้
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: ถ้าคาดหวังก็คิดว่าต้องถูก แต่ไม่รู้งวดไหนนะ

- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปทำบุญก่อนเลย แล้วก็ไม่ใช่ของใช้ภายในบ้าน

ผู้เข้าร่วมวิจัยคนที่ 15

- ข้อมูลเบื้องต้น: เพศหญิง อายุ 27 ปี / สถานภาพ โสด/ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/ อาชีพ พนักงานบริษัท/ รายได้ 20,001-35,000 บาท/ จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน
- ทำไมถึงซื้อหวยได้ดิน: เป็นคนชอบลุ้นโชค เพราะอยากได้เงินเพิ่ม
- สาเหตุที่เลือกเล่นหวยได้ดิน: ซื้อแล้วมันได้ตั้งเลย แต่บางเจ้าให้จ่ายสิ้นเดือนได้ด้วย มีส่วนลดให้อีก
- ค่าใช้จ่ายในการซื้อหวยได้ดิน: 200-300 บาทต่องวดก็พอ
- แหล่งที่ซื้อหวยได้ดิน: ส่วนมากจะซื้อกับเพื่อนที่รู้จักกันในออฟฟิศ ก็จะเขียนแล้วถ่ายรูปส่งไลน์ให้เขาไป
- เอาเลขมาจากไหน: เอามาจากความฝันเป็นหลักแล้วมาตีเป็นเลขไปซื้อ หรือไม่ก็เลขที่เกี่ยวกับตัวเองไปซื้อ
- ลักษณะหวยที่ซื้อ: 2 ตัวบน ล่าง / 3 ตัวตรง
- วัน/เวลาที่ซื้อหวย: วันที่ 1 และ 16 ของเดือน ก่อน 11 โมง ซื้อใกล้เลขจะได้ไม่เคลื่อน
- เคยถูกรางวัลไหม (ในปี) / ถูกรางวัลอะไร: ถูกลูก 2 ครั้งได้ ได้มาประมาณ 2,000 บาท
- ความคาดหวังต่อการซื้อหวยในแต่ละครั้ง: คาดว่ามันจะต้องถูกรางวัล
- ถ้าถูกหวยแล้วจะเอาเงินไปทำอะไร: เอาไปซื้อของ ไปกิน ไปกับเพื่อนกับครอบครัว

บรรณานุกรม

- ไทยรุ่งโรจน์ และพยนต์ สุรินจำลอง. (2549). ห่วยใต้ดิน-ห่วยบนดิน: พฤติกรรมการบริโภคของคนไทย. กรุงเทพมหานคร. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ไทยรัฐ. (2549). ผลวิจัยชี้คนไทยคิดทั้งห่วยบนดิน-ใต้ดิน เพราะ "การพนัน" คือความหวังของคนจน. เข้าถึงเมื่อ 15 เมษายน 2558, จาก <http://www.thairath.co.th>
- ธีรนุช พุศศักดิ์ศรีกิจและสิวฤทธิ พงศกรรังศิลป์. บทบาทของความเชื่อ โชคลางต่อพฤติกรรมการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลและห่วยใต้ดินของผู้บริโภคชาวไทย. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม 2557: 1349-1361.
- บุศรา สุกใส. (2547). พฤติกรรมการซื้อห่วยใต้ดิน : พฤติกรรมการซื้อห่วยใต้ดิน : ศึกษากรณีประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลคลองตำหรุ, ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พสุนิต สารมาศ. (2545). ชีวิตนักเสี่ยงโชคจากตัวเลข กรณีศึกษา คนเล่นห่วยใต้ดิน. กรุงเทพมหานคร.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รวมพร บุญยะภาค. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้บริโภคซื้อห่วยใต้ดินในเขตจังหวัดกำแพงเพชร. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วรัญญา สุวรรณเพ็ชร. (2550). พฤติกรรมการซื้อห่วยใต้ดินของประชาชนในเขต เทศบาลนครเชียงใหม่. เชียงใหม่. เชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศูนย์ข้อมูลและข่าวสืบสวนเพื่อสิทธิพลเมือง. (2555). ห่วยไม่มีวันตาย'(4)จากสื่อซิ่งช่องมอมเมา ชี้นำคนเล่นด้วยภาพเลขที่บ้าน-ทะเบียนรถ จี๊ดสทช.ควบคุม 'เคเบิลทีวี' ให้เลข โจ้จ๋ม. เข้าถึงเมื่อ 1 มีนาคม 2558, จาก <http://tcijthai.com/tcijthainews/view.php?ids=628>
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2546). เศรษฐกิจการพนัน. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์พระอาทิตย์さわณีย์.
- อาร์วายทีไนน์. (2552). เอแบค โพลล์: ประสพการณ์และพฤติกรรมการเล่นห่วยของประชาชน. เข้าถึงเมื่อ 20 กุมภาพันธ์ 2558, จาก <http://www.ryt9.com/s/abcp/629358>